

Tokrat smo se na Direkciji za PTT promet v Ljubljani pozanimali, kako je s predvideno razširitvijo telefon. omrežja na Gorenjskem. Dobili smo naslednje pojasnilo, s katerim bomo skušali ustreči številnim telefonskim naročnikom, ki sprašujejo, kdaj bo podjetje PTT začelo uresničevati svoje načrte:

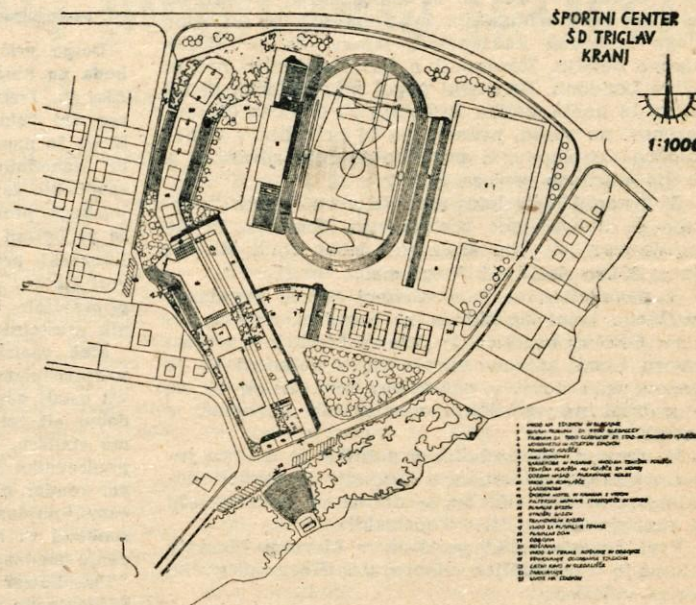
Število pogovorov v okviru gorenjske omrežne skupine izredno hitro narašča in linije so posebno ob dopoldnevih stalno zasedene. To nas je napotilo, da smo se

stavili predlog za namestitev simetričnega podzemnega kabla od Ljubljane do Kranja, Radovljice, Bleda in Trziča, ki bo omogočil poljubno število telefonskih zvez. Telegrafski drogovi bodo potem izginili in telefonija bo mnogo pridobila na kvaliteti. Koristniki telefonov ne bodo več odvisni od vremenskih razmer, razen tega pa bodo številni prosilci lahko dobili nove priključke. Stroški za razširitev gorenjskega telefonskega omrežja bodo predvidoma znašali 385 milijonov dinarjev. Generalna direkcija PTT v Beogradu je pripravljena prispevati iz cen-

tralnega investicijskega fonda pri Skupnosti jugoslovanske PTT 150 milijonov dinarjev, v devizah pa še 146.000 dolarjev. Ostale stroške bo moral kiti Okr. ljudski odbor Kranj skupno z gospodarskimi organizacijami. V nekaterih podjetjih so o prispevku za te namene že sklepali in so pripravljeni podpreti to akcijo, ki je za gospodarski razvoj Gorenjske izredno pomembna. Kable bodo začeli polagati letos, če bo na razpolago dovolj denarja.

-ey

V Kranju bodo gradili centralni športni stadion

Zamisel o gradnji centralnega športnega stadiona v Kranju je stara že več kot 10 let, kajti kranjski športniki imajo na razpolago le skromno nogometno in košarkarsko igrišče ter kopališče, ki je sicer lepo urejeno, vendar mnogo premajhno.

Kranjska občina bo še letos naročila glavni projekt za gradnjo centralnega športnega stadiona na Rupci. Ta sklep ljudskega odbora so vsi športniki z veseljem pozdravili. Na skici zgoraj: idejni načrt za športni center na Rupci.

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XI., ŠT. 4 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 17. JANUARJA 1958

SREDI PREDVOLILNIH PRIPRAV

Vsebina razprav: kako si bomo v prihodnje urejali življenje

Na področju okraja Kranj bomo izvolili 25 zveznih in republiških poslancev

V teh dneh smo se tudi v kranjskem okraju živahneje lotili priprav na volitve v zvezno in republiško Ljudsko skupščino.

Občinski odbori SZDL v kranjskem okraju se te dni sestajajo na razširjene plenarne seje, na katerih obravnavajo vsebinske, pa tudi organizacijske priprave na volitve v zvezno in repub. Ljudsko skupščino. Politične organizacije pa razpravljajo že tudi o tem, katere kandidate bi predlagali volivcem. Te dni bodo že tudi prvi zbori volivcev na terenih in tudi v podjetjih, ki bodo izvolili delegate za kandidacijske konference. Na Jesenicah in v Kranju so izdali tudi posebne biltenne, posvečene predvolilnim pripravam.

Vsebinska plat volilnih priprav bodo razprave o problemih zunanje in notranje politike, o razvijanju delavskega in družbenega upravljanja ter komunalnega sistema, o ekonomskih problemih, zlasti še o trgovini, obrti, turizmu in kmetijstvu. V nekaterih občinah prav v tem času dokončno sestavljajo in sprejemajo tudi programe dela občinskih ljudskih odborov za

sindikalne organizacije in zadruge. Nedvomno pa bo pomenilo vsebinsko obogatitev predvolilnih priprav tudi

Predvolilne priprave na Jesenicah

Tudi v jeseniški občini so priprave na volitve ljudskih poslancev v teku. Ljudski odbor je izdal tudi svoj prvi bilten, v katerem so objavljeni vsi zbori volivcev. Le-ti se bodo začeli jutri, v soboto. Istočasno bodo zbori volivcev tudi v skupini industrije in obrti, medtem ko jih bodo imeli v kmetijski skupini v nedeljo.

V zvezi s pripravami na volitve je bila v četrtek zvečer na Jesenicah tudi skupna konferenca Občinskega komiteja ZKS in Občinskega odbora SZDL. V petek pa so se sestali odborniki Občinskega ljudskega odbora in Občinskega odbora SZDL, ki bodo sodelovali na prihodnjih zborskih volivcev. Prvi zbor volivcev bo v soboto zvečer v Planini pod Jesenicami.

Mladi volivci!

ALI MORDA ŽE VESTE, KAJ BO 22. FEBRUARJA NA GO-
SPODARSKEM RAZSTAVIŠČU
V LJUBLJANI?

obdobje naslednjih nekaj let. Ti programi, ki kažejo usmeritev ljudskih odborov na najvažnejše naloge, bodo osnova za sestavo perspektivnih in letnih družbenih planov občin. Podobne programe svojega dela sestavljajo tudi

to, da Okrajni ljudski odbor sestavlja tudi perspektivni in letni družbeni plan okraja ter da bo na prihodnjih sejah razpravljajal zlasti o razvoju obrti, trgovine in kmetijstva, medtem ko je načela in smernice za razvoj turizma že sprejel v začetku januarja. To kaže, da so poglobljena prizadevanja usmerjena na razvijanje tistih gospodarskih panog, ki neposredno vplivajo na naše življenjske razmere.

V našem okraju je 25 volilnih okrajev oziroma enot, oziroma toliko, kolikor bomo izvolili poslancev. V zvezni zbor Zvezne ljudske skupščine bomo s področja okraja Kranj izvolili 2 poslance, v Zbor proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine 3, v Republiški zbor Ljudske skupščine LRS-11, v Zbor proizvajalcev Ljudske skupščine LRS pa 9 poslancev. Proizvajalci — kmetijci iz okraja Kranj pa bodo volili poslanca v Zbor proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine skupno s proizvajalci — kmetijci iz ljubljanskega, trboveljskega, novomeškega, koprškega in goriškega okraja, poslanca v Zbor proizvajalcev Ljudske skupščine LRS pa skupno s proizvajalci — kmetijci iz ljubljanskega okraja.

Z.

Kot začetek priprav na volitve v Zvezno oziroma republiško skupščino bodo te dni v vseh volilnih enotah občine Kranj posvetovanja predstavnikov družbenih in političnih organizacij. Prvi zbori volivcev bodo od 21.—26. jan. Na teh bodo izvolili 144 delegatov za kandidacijske konference v Zvezno in 239 delegatov za kandidacijske konference v Republiško skupščino. Drugi zbori volivcev bodo od 8. do 15. februarja. Takrat bodo volivci končno potrjevali kandidate.

O vsem tem so se v sredo, 15. t. m., pogovorili na plenumu Občinskega odbora SZDL Kranj. Ugotovili so, da bo treba s predvolilnimi pripravami dokaj pohiteti. Na zborskih volivcev bodo hkrati razpravljali tudi o drugih vprašanjih. Celotna predvolilna dejavnost naj bi slonela na razpravljanju in reševanju širših in ožjih problemov. Razen drugega bodo na prvih zborskih volivcev razpravljali o družbenem planu občine. Na drugih zborskih volivcev pa bodo hkrati volili tudi krajevne odbore.

Na predlog sekretariata Občinskega

odbora SZDL so na plenumu že govorili o tem, komu naj bi na zborskih volivcev ponudili kandidate. Predvsem pa naj bi volivci sami predlagali kandidate. To je bilo na plenumu še posebej poudarjeno. Število kandidatov ni omejeno, celo zaželeno je, da bi bilo na vsaki volilni listi več kandidatov kot bo izvoljenih poslancev, da bi tako dali volivcem čim večjo možnost izbire. Velike važnosti za izbiro kandidatov pa bodo volitve v kandidacijske konference. Na teh konferencah naj bi se dobila pogovorili o kandidatih in izbrali tiste, ki bodo lahko v zvezni ali republiški skupščini največ koristili ožjemu kakor tudi širšemu krogu naše skupnosti.

V okviru organizacijskih priprav je bilo na plenumu rečeno, da je potrebna pomoč vseh političnih in družbenih organizacij, da bi se ne ponovile napake, ki so bile pri jesenskih volitvah v ljudske odbore. Samo zaradi neurejenosti volilnih imenikov kakih 1700 volivcev v kranjski občini takrat ni moglo voliti, kar je zmanjšalo volilno udeležbo.

K. M.

Mnenja o vplivu analitske ocene

na organizacijo dela, personalno politiko in varnost pri delu

Nekatera gorenjska podjetja so že začela analitsko oceno, v drugih pa so zaradi tega, ker je bilo delo slabo opravljeno, začeli znova, ali pa so delali počasi in pazili, da so delovna mesta res temeljito analizirali in se je zato delo zavleklo. Lep del podjetij je sprejel analitsko oceno kot delo, ki je nujno za boljše organizirano proizvodnjo. Ob analitični oceni so podjetja začela spoznavati posamezne elemente dela po delovnih mestih in njihove medsebojne odnose.

Marsikje so že odkrili napake pri zaposlovanju delavcev, ocenjevanju odgovornosti in pomembnosti dela na posameznih delovnih mestih, spoznali so nepravilen kvalifikacijski sestav delovnih mest in ugotovili tudi nepotrebna in takta delovna mesta, ki ne zahtevajo polne osemurne zaposlitve. Ponekod so se pokazale tudi nerealne tarifne postavke za posamezna delovna mesta. Marsikje so spoznali tudi pomanjkljivo organizacijsko strukturo podjetja, brez opredeljenih pristojnosti in odgovornosti posameznikov. Ponekod so delovna mesta enostavno istovetili s številom zaposlenih itd. Vse te in še druge pomanjkljivosti je bilo moč odkriti prav z analitsko oceno. Nekaterim podjetjem je že uspelo, da so začela na osnovi analitske ocene odstranjevati te vrste pomanjkljivosti. Ponekod pa so se zbalii težav, ki bi morebiti nastale pri odstranjevanju napak in so začeli iskati izgovore, češ ali je analitska ocena sploh potrebna.

V nekaterih podjetjih na Gorenjskem so nam povedali, da ugotovitve analitske ocene že uporabljajo za to, da odstranjujejo napake. Ko smo povprašali tov. Mitja Kamušiča iz organizacijskega oddelka »Planike« v Kranju, kako naj bi na podlagi analitske ocene uredili sodobno personalno politiko, nam je dejal, da prav analitska ocena pokaže, kaj zahteva od človeka posamezno delovno mesto. Z ukrepi personalne politike bo moč povečati proizvodnost dela in zadovoljstvo delavcev.

S sodobno personalno politiko, ki se ravna po zahtevah delovnih mest, bomo lahko izbrali ljudi, ki jim bo delo ustrezalo tako po izobrazbi, fizičnih sposobnostih itd. Tako bomo lahko odpravili premeščanje na delovnih mestih, nezadovoljstvo delavcev in si zagotovili tudi stalno delovno silo.

Na vprašanje, kako bo koristila analitska ocena pri varnosti pri delu, sta nam tov. Dante Jasnič in Frece v jeseniški železarni med drugim povedala, da jim je analitska ocena že sedaj, ko še ni končana, pokazala marsikaj koristnega. Ko bo končana, pa bo v še večji meri nudila pregled nad delovnimi mesti, težino delovnih mest itd. Tako bo moč omejevati marsikatera poklicna obolenja, škodljive vplive okolice na posamezna delovna mesta in poklicno invalidnost. Na osnovi analize delovnih mest bosta lahko industrijski psiholog in obratna ambulanta usmerjala ljudi na ustrežna de-

lovna mesta. Tudi higiensko-tehnična zaščita bo lahko s pridom uporabljala rezultate te analize. Tako bo moč odpraviti mnogo zastojev, izostankov in tudi investicije bomo lahko mnogo bolj smotno uporabljali.

»Pomanjkljiva pa se nam zdi analitska ocena v tem,« sta dejala, »ker pri ocenjevanju ne združuje delovnih mest delavcev in uslužbencev, saj določa za te različno vrednost točk. Tako ta sistem ni enoten in smo morali tudi ločeno ocenjevati.«

Tovariša Dušana Goltesa v organizacijskem oddelku Bombažne predilnice in tkalnice v Trziču pa smo povprašali, katere pomanjkljivosti odkriva analitska ocena pri organizaciji dela v njihovi tovarni. Čeprav analitska ocena še ni končana, nam je povedal tov. Goltes, se je že sedaj pokazalo, da za nekatera delovna mesta ni potreben »cel« človek, kjer je bilo ponekod delo slabo organizirano. Prav z analitsko oceno pa bo moč odpraviti napake pri organizaciji dela, kar bo vplivalo na povečanje proizvodnosti in boljše zadovoljstvo delavcev. Nekateri konkretni uspehi, med katere lahko prištejemo tudi to, da so se delavci bolj začeli zanimati za proizvodnjo in tudi sami spremljajo potek analitske ocene, da bi bile pomanjkljivosti čim prej odpravljene, so se že pokazale. Ker pa smo šele na začetku, lahko večje uspehe pričakujemo, je dejal tovariš Goltes.

Lj.

KONČNO VENDARLE?

Žičnica na Vitrancu bo že ta mesec začela poskusno obratovati, so nam povedali v Kranjski gori. Upajmo, da bo to končno vendarle res. Delavce je v zadnjih dneh precej oviral sneg. Toda sneg je bil hkrati tudi vzpodbuda za delo. Privabil je v Kranjsko goro polno smučarjev, ki čakajo, kdaj jih bo zračna železnica dvigala na smučišča. Za zdaj bodo dali v promet samo spodnji del, polovico žičnice v dolžini 1200 m. Ta bo smučarje dvignila za 340 m na lepa smučišča. Drugi, gornji del žičnice pa bodo pripravili za obratovanje verjetno spomladi. Na sliki: stara žičnica v Kranjski gori.

TE DNI PO SVETU

V britanski vladi so se sporazumeli o tem, da se lahko etnarh Makarios vrne na otok, ne da bi od njega zahtevali kakršnekoli izjave, da se EOKA odpove nasilju. Razgovori o teh vprašanih naj bi bili v Londonu. Britanski pogoj za sporazum bi bil ta, da bi imela Velika Britanija za določen čas suverenost na otoku, pozneje pa bi privolila v samoodločbo Ciprčanov. S pogodbo bi bila združitev z Grčijo odložena vsaj za 10 let.

V Franciji bodo letos zgradili prvo atomsko centralo za industrijsko proizvodnjo. Gradnja, ki bo trajala vse leto, bo stala na desni obali Rhone, okrog 20 km daleč od Avignona.

V ponedeljek se je v Ženevi začelo zasedanje Izvršnega komiteja sklada za begunce. Visoki komisar OZN za begunce dr. August Lindt je v svojem govoru opisal glavna vprašanja, s katerimi se je njegov urad bavil v preteklem letu. Zlasti pa se je zadržal na vprašanju madžarskih beguncev v Jugoslaviji.

Z ukazom predsednika republike je bil za jugoslovanskega poslanika v Tuniziji imenovan dosedanji načelnik oddelka v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Ilija Topaloski.

Prvi jugoslovanski poslanik v Maroku Mustafa Vilović je v ponedeljek odpotoval iz Beograda preko Pariza v Rabat.

Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je v ponedeljek popoldne sprejel na protokolarni obisk novega čilskega poslanika v Jugoslaviji Enriqua Bernsteina.

Nad 9.000 znanstvenikov iz 44 dežel je poslalo Organizaciji združenih narodov vlogo, v kateri zahtevajo sklenitev mednarodnega sporazuma o opustitvi poskusov z jedrskim orožjem. V peticiji pravijo, da vsaka nova poskusna eksplozija povečuje radioaktivno sevanje, ki škoduje človeškemu organizmu in povečuje število rojstev defektnih otrok.

V ponedeljek dopoldne so se začeli razgovori med indonezijskim predsednikom Sukarnom in predsednikom Naserjem. Razgovori so se nanašali predvsem na položaj v svetu in v zvezi s tem na mednarodni položaj Indonezije.

Po 23. povojnih vladnih krizah v Franciji je francoska zbornica v torek razpravljala o reformi ustave, ki jo je zasnovala Gaillardova vlada. Le-ta je na zadnji seji sprejela »osnovne smernice« te reforme. Gaillard pa je v svojem volilnem okraju izjavil, da je »zagotovitev stabilnosti vlade« njen glavni namen.

New York Times poroča, da je treščil na zemljo neki ameriški bombnik, v katerem je bilo atomsko orožje, ki pa ni eksplodiralo. Kje in kdaj je prišlo do nesreče, poročilo ne pove.

V torek je bila pod predsedstvom Svezozarja Vukmanovića seja Zveznega izvršnega sveta, na kateri so obravnavali in sprejeli več uredb in odlokov s področja gospodarstva, prosvete in kulture, socialne politike in ljudskega zdravja.

Predstavniki uprave za tehnično pomoč OZN v Jugoslaviji Richard Symonds je na sestanku z novinarji v torek izjavil, da je Jugoslavija dobila lani tehnično pomoč v vrednosti 905.000 dolarjev. Lani je obiskalo Jugoslavijo 51 strokovnjakov iz 16 dežel.

Znanstveni sodelavec leningrajskega Instituta za teoretično astronomijo prof. A. Cebotarev je izjavil, da bodo lahko sovjetski znanstveniki izstrelili na Luno raketo, ki se bo na njej razpočila. Druga raketa, ki jo bodo izstrelili, bo enkrat obletela Luno, potem pa se bo vrnila na Zemljo.

Generalni sekretar OZN Hammarskjöld je v sredo z letalom odpotoval v London, kjer bo imel razgovore z zunanjim ministrom Selwynom Lloydom. Izmenjala bosta misli o vprašanih, ki se tičejo OZN — predvsem o razorožitvi.

IZDAJA ČASOPISNO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠT. 475, 397 — TELEFON UPRAVE ŠT. 475 / TEKOCI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-Z-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DIN, MESEČNA NAROČNINA 50 DIN

LJUDJE IN DOGODKI

ODGOVOR ZAHODA

naša kronika

Dolgo pričakovani odgovor Zahoda na Bulganinovo poslanico je zdaj tu. Treba je bilo več ko mesec dni čakati nanj; bržkone pa bi ga še naprej zavlačevali, če ne bi zahodnih političnih krogov spodbudila še druga poslanica sovjetskega predsednika vlade. Prvi se je oglasil Eisenhower, za njim francoski premier Gaillard (izgovori Gajar), podobne odgovore pa pripravljajo tudi v ostalih zahodnih prestolnicah.

Med vsemi je seveda Eisenhowerjevo pismo najvažnejše, saj so vsi ostali odgovori v glavnem podobni ali celo istovetni ameriškega stališču. Sporočilo ameriškega predsednika je sicer precej obširno, vendar pa, kakorkoli ga obročamo, najdemo v njem le malo spodbud za hitrejšo reševanje sedanje mednarodne napetosti.

Eisenhower gladko zavrača vse Bulganinove predloge in meni, da ne dajejo ustrezne podlage za skupni sporazum. Takšno odklonilno stališče seveda ne zbija preveč optimizma, tolažilno pa je pri tem, da ga le ne deli vsa zahodna javnost. Bivši francoski premier Faure (bil je eden od 4 udeležencev sestanka »velikih« v Ženevi 1955. leta (pravi, da »v sovjetskih predlogih vsaj na prvi pogled ni nič takšnega, kar bi se ne zdelo pametno«). Eisenhower nato našteva vrsto svojih predlogov, ki so v bistvu le stare, ponovljene inačice znanih zahodnih stališč in ki jih je Sovjetska zveza že večkrat zavrnila. Med drugim odklanja sovjetski predlog, naj bi sklenili pakt o nenapadanju, čeprav se je za to idejo »rahlalo ogrel« tudi britanski ministrski predsednik Macmillan. Predsednik ZDA trdi, da taka pogodba ni potrebna, ker so

se proti agresiji izrekle vse članice ZN v Ustanovni listini. Toda, ali bi škodilo, če bi ta načela še enkrat slovesno ponovili in bi velike sile vnovič prisegle nanj? Ali ni kljub svečanemu podpisu na Ustanovni listini ZN, ki izključuje vojno kot sredstvo za reševanje spornih vprašanj, prišlo do vojne

EISENHOWER

v Koreji, ob Suez, v Indokitajski, Alžiru itd. Končno pa tudi sam Eisenhower pljuje v lastno skledo, ko v isti sapi o »nepotrebnosti« takega pakta hiti zatrjevati, da bi bilo treba znova potrditi privrženost načelom Ustanovne listine ZN. In končno samo Eisenhowerjevo pismo v začetku po-

udarja, da želita ameriško ljudstvo in vlada mir. Če ne bi bilo »treba« takih izjav, zakaj se potem Eisenhower sploh tako slovesno sklicuje nanje?

No, takih slabosti ima Eisenhowerjev odgovor še več. Tako je načelno predsednik ZDA privolil v sestanek s sovjetskimi voditelji, vendar je potem tega v bistvu pozitivnega sklepa takoj zmanjšal, ko je pripomnil, da bi bilo treba izvesti vrsto predhodnih sestankov, vključno konferenco zunanjih ministrov. Sestanek »najvišjih« bi bilo treba vsekakor pripraviti, toda te priprave bi morale imeti zgolj tehnični značaj. Vse druge priprave, ki bi hotele že na poprejšnjih, nižjih stopnjah reševati zamotane mednarodne probleme, pa bi lahko samo zavirale ali celo popolnoma ustavile tok pogajanj. Jasno je namreč, da je danes mednarodni položaj toliko zašel v zagato, da ga lahko iz nje spravijo samo ljudje, ki morejo z vsemi pooblastili sklepati in ukrepati. To pa so lahko samo glavarji držav.

Kljub vsem tem pomanjkljivostim, ki jih je narekovalo nepomirljivo stališče nekaterih ameriških krogov z zunanjim ministrom Dullesom na čelu, pa je vendar odgovor Eisenhowerja pisan v zmeren tonu. Tudi Gaillardovo pismo pušča precej široko odprta vrata za pogajanja z Vzhodom. Čeprav je to v obeh odgovorih nekako podrejeno ostalim, togim glediščem Zahoda, pa je vendar bolj bistveno, saj jasno kaže, da se je končno le nekaj zganilo v politiki veselja. Prav to pa potrjuje čedalje bolj razširjeno prepričanje v svetu, da so pogajanja med obema stranema neogibna stvar.

Martin Tomažič

kratko, vendar zanimivo

PRIHODNI TEDEN KONGRES ZVEZE SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV V MARIBORU

Kongres Zveze Svobod in prosvetnih društev, ki bi moral biti v Mariboru 18. in 19. januarja, je zaradi zasedanja Ljudske skupščine Slovenije preložen na 25. in 26. januar.

Kongresa se bo udeležilo tudi 27 delegatov iz kranjskega okraja. Le-ti so bili izvoljeni na Okrajni skupščini Sveta Svobod in prosvetnih društev. S.

NOV PROIZVOD TOVARNE »NIKO«

Tovarna »Niko« iz Železnikov bo v kooperaciji s tovarno »Krušil« iz Valjeva v kratkem začela s proizvodnjo vžigalnih magnetov za 50 cm motorje. Vžigalnih magnetov doslej pri nas nismo proizvajali in smo jih morali uvažati iz tujine.

V LOŠKEM GRADU BO MUZEJ?

Zvedeli smo, da so se začeli razgovori o programu za preure-

ditev škofjeloškega gradu v muzej in za druge kulturne namene. Nedvomno bo to prispevalo tudi k pozitivni izletništva in turizma v Loki.

V KAMNI GORICI JE MLADINA AKTIVNA

V nedeljo je kamnogoriška mladina uprizorila sodobno dramo »Mladost pred sodiščem«. Tudi režijo so prevzeli sami. Kljub izredno slabemu vremenu je bila dvorana polna. Po splošni sodbi je bila uprizoritev ena najboljših v povojnih letih.

ZVEZA ČRNI GRABEN — TUHINJSKA DOLINA

Iz Sentvida pri Lukovici podaljšujejo okrajno cesto proti Zlatemu polju, od Zlatega polja pa gradijo cesto proti Pšajnovici. Ko bodo vsa dela končana, bo Črni Graben po najkrajši poti povezan s Tuhinjsko dolino. Ker iz Tuhinjske doline gradijo vozno cesto na 1500 m visoko Menino in jo bodo v prihodnjih letih podaljšali do Črničve, bosta povezani tudi Tuhinjska in Gornjegrajska dolina.

TUDI GOSTINCI SE BODO USPOSABLJALI PO PIV - METODI

Gostinci na Gorenjskem so se odločili, da bodo v mrtvi sezoni priredili tečaje, na katerih naj bi usposabljali ljudi za glavno sezono. Gostinjska zbornica v Kranju se je odločila, da bi usposabljali te ljudi po PIV metodi. Zato so se pred dnevi zbrali na Bledu nekateri gostinci z Gorenjske na 3-dnevnem seminarju, kjer bodo dobili ustrezno znanje, s katerim bodo lahko kasneje posredovali potrebno znanje na tečajih in sestavili učni načrt za tečaje. Te tečaje bodo lahko obiskovali vsi tisti, ki se bodo prijavili na razpis Gostinjske zbornice in ki bodo pripravljali delati v glavni sezoni v gorenjskih gostinjskih obratih. Tako gorenjskim gostincem ne bo treba več iskati izven gorenjskih meja delovne sile za nekaj mesecev glavne sezone.

OTVORITEV RAZSTAVE UMETNO KOVANIH IZDELKOV V KRANJU

Drvi ob 8. uri bo v Mestnem muzeju v Kranju otvoritev razstave umetno kovanih izdelkov mojstra Bertonecja iz Kroppe. Razstava ugotavlja, da se posebno zanimiva zategadelj, ker tokrat posega na področje kropperskega umetnega kovaštva. Razstavljeni so lesenci, živalske figure, kovane mreže za okna, svečniki, žare, maske itd. Razstavljalec — mojster Bertonec — velja za enega naših najboljših kovaških mojstrov — umetnikov. Uspeh njegovih umetnostnih stremeljenj je tudi spomenik francoskim žrtvam — internirancem na Ljubelju. S.

SLABŠI USPEH NA KAMNIŠKI GIMNAZIJI

Ob zaključku prvega polletja je bil na kamniški gimnaziji dosežen povprečno za 3% slabši uspeh kot lani. Povprečni uspeh v nižji gimnaziji je 46%, v višji pa 65%. Najboljši je sedmi razred z 82%. V višji gimnaziji so samo 3 odličnjaki.

JANEZ TERAN V BUKAREŠTI

Včeraj se je začel v Bukarešti mednarodni šampionat Romunije v namiznem tenisu. Med jugoslovanskimi reprezentanti, ki sodelujejo na tem turnirju, je tudi mladinski državni prvak Kranjčan Janez Teran. Ostali naši reprezentantje so Harangoza, Vojgrinc in Hrubud.

OBČINSKI ZBORI SZDL V JESENJSKI OBČINI SO RAZPRAVLJALI TUDI O TRGOVINI

Večina terenskih in krajevnih odborov SZDL jeseniške občine je že zaključila letošnje občne zbornice. Zbori so bili povsod dobro obiskani, razen v Zabreznici, Breznici, Smokuču, Vrbi in Potokih, kjer jih bodo morali ponovno sklicati.

Na zborih so razpravljali o številnih vprašanih, predvsem pa o delu organov družbenega upravljanja, o potrošniških svetih, ki v jeseniški občini niso dosegli zaželenega razvoja. Grajali so tudi poslovanje trgovske mreže.

Najboljši zbori so bili v Kranjski gori, Mojstrani in Dovjem. Hrušici in nekaterih terenih na Jesenicah.

POLLETNI USPEHI JESENJSKIH STROKOVNIH ŠOL

Učni uspeh je bil ob letošnjem polletju na vseh jeseniških strokovnih šolah zadovoljiv. Na Vajenski šoli je srednja ocena 3,5. Pozitivno je bilo ocenjenih 66 učencev ali 73%. Srednja ocena na Metalurški industrijski šoli je 3,35. Brez slabih ocen je 163 učencev ali 80%. Srednja ocena Mojsstrske šole je 3,52, pozitivno ocenjenih pa je bilo 130 učencev ali 84,4%. Na Metalurški srednji tehnični šoli, ki je oddelek ljubljanske STS, je srednja ocena v prvem polletju 3,55. Izdelalo je 53 dijakov ali 72,5%.

Vajenska šola vzgaja kvalificirano delovno silo za obrt, Metalurška industrijska šola kvalificirane delavce za Zelezarno, Mojsstrska in Tehniška srednja šola pa visoko kvalificiran oz. srednje strokovni kader za Zelezarno Jesenice kakor tudi za ostala metalurška in kovinarska podjetja v državi. U.

20 LET AERO-KLUBA JESENICE

Dne 25. januarja bo na Jesenicah redni letni občinski zbor Aero-kluba, na katerem bodo proslavili tudi 20-letnico njegovega obstoja. Preživelim ustanoviteljem kluba bodo izročili priznanja in počastili spomin onih, ki so padli kot talci ali borci narodnoosvobodilne vojske. O delu jeseniškega aero-kluba je povedal Lojze Tratnik: »Začeli smo brez vsakega sredstva. Od takratnega športnega društva smo dobili skromno barako, v kateri smo pričeli delati. Posrečilo se nam je izdelati dvojce Cegling letal, ki sta člane zelo navdušili. Prva gorenjska krila smo krsili na Poljanah. Kmalu za tem smo izdelali park letal. Podružnice smo organizirali v Lescah in v Kranjski gori. Modelarji so bili izredno pridni, in so pod strokovnim vodstvom Jožeta Ravnikarja — očeta modelarjev — izdelali vrsto modelov jadralskih letal. V Blokah smo opravili prve pilotske izpite. Po tistem smo postavili v Rodinah pri Begunjah hangar za letala v velikosti 20 x 9 m, ki pa ga nismo uporabljali. Med tem je namreč prišla okupacija. Po osvoboditvi nas je ostalo malo. Začeli smo znova in postajali vse močnejši aero-klub, ki je dal prve inštruktorje in prvi »gasilsko padalski odred v Evropi.« U.

MESTNO GLEDALIŠČE Z JESENIC GOSTOVALO V PODNARTU

V domu »Svobode« v Podnartu smo bili preteklo nedeljo mladi in stari deležni lepega kulturnega dogodka. Mestno gledališče z Jesenic nam je posredovalo pravljico »Skok, Cmok in Bistrok«, ki jo je napisal Mladen Sirok in prevedel član MG Bojan Čebulj.

Jeseničani so zgodbo zaigrali z velikim znanjem in gledališko rutino, pa tudi s predanostjo delu. Posebno so se odlikovali: Tatjana Malovrhova v vlogi čarovnice, Ivo Kots v vlogi Bistroka in Lakota Miran v vlogi Cmoka. Tudi plesni nastopi vil in čarovniških služabnikov so bili skrbno naštudirani in domiselni. Režiser Jože Tomažič je znal sicer skopo besedilo dobro razpresti in izpopolniti s plesnimi vložki, znal je pa poskrbeti tudi za to, da je ohranila pravljica kljub burkam Skoka, Cmoka in Bistroka svoj romantični nadih. K temu je nemalo pripomogla tudi scenarija, delo scenografa Jožeta Bediča. G.

OBRAZI IN POJAVI

ZAKAJ SE NE SMEJI?

Olgo poznam že dlje časa, že več let. Prijatelj in priščen otrok je. Pravzaprav sedaj ni niti več otrok — 15 let črna, po njenem pogledu in miselnosti pa bi ji lahko človek prisodil tudi več. Tedaj, ko je pričela hoditi v šolo, je bila nasmejana in navna kot drugi otroci. Ko jo sedaj srečujem, pa se mi zdi, da ni več taka kot njene sovrstnice in njeni sovrstniki. Resna je, le redko jo vidim veselo in razigrano. Največkrat je sama, njene oči so postale otožne, in zdi se mi, da vedno iščejo in tavajo nekje daleč.

Ne vidim jo mnogokrat in včasih se mi zdi, da mi je dolgčas, če se dlje časa ne vidi. Večkrat jo iščem med množico tistih razigranih šolarčkov in če jo vidim, če jo vidim samo toliko, da opazujem koliko je v zadnjem času zrasla, mi je, vsaj zdi se mi, takoj laže.

Čutim pa, da se njenemu ostrému pogledu kljub temu izogibam. Včasih se izogibam tudi, da bi se srečale in govorile. Zakaj? Saj je vendar tako dober in priščen otrok, otrok, čigar pogled marsikaj pove, čeprav so njena usta tako skopa z besedami.

Kadarkoli jo vidim in srečam, mi dlje časa ne gre iz misli. Njene kretnje in njene oči, njene otožne oči, me vseskozi zasledujejo. Tudi sedajle jih vidim... Gledajo me kot vedno, Olga sedi molče, strmi v dalečjo kot da nekaj išče, išče, vendar nikoli ne pove kaj.

Nimam poguma, da bi jo vprašala, kje blodi. Nimam poguma, ker vem, da bi mi težko odgovorila in da verjetno tudi jaz ne bi znala razvozlati

njenih misli. Zato največkrat molčiva ali pa govoriva o vslednjih stvareh.

Posloviva se navadno tiho, na videz hladno. Tedaj mi je vedno težko. Najraje bi ji povedala, da čutim z njo.

Razumem jo. Čeprav je še otrok, je pogledala življenju že pregloboko v obraz. Mladost ji mineva brez otroške razposajenosti, navivnega šolskega veselja, prijetnih izletov in zaupnih pomenkov s starši. Olga je sama v življenju. Mlada je, otrok je, ki ne pozna ljubezni, mlina staršev in prijetnega doma. Staršev ni poznala. Odrašča v družbi neprestanih preprirov, v okolju, kjer ji nihče ne privošči prijazne besede. Olga je zanje le mrtev predmet.

Postala je zakrknjena, samosvoja. Sedaj najraje molči in živi sama v svojem mladostnem svetu.

Njene oči pa še vedno iščejo, morda sedaj niti ne vedo več kaj. Iščejo, tavajo, molčijo, čakajo in verjetno tudi — trpijo...

Prav teh oči ne morem pozabiti. Zato se izogibam njenim pogledom. Izogibam se jih ker čutim, da bi morala tudi sama narediti več, da bi Olga poznala mladost. Dlje časa me že težijo misli, ki sem jih napisala. Hotela sem povedati to, ker vem, da je takih otrok še več. Morda se bo le še kdo spomnil in jim skušal z vzpodbudno besedo pomagati, morda bo tudi kdo spoznal, da ne ravna prav, morda bo ob tem še kdo pomislil —

»Zakaj se ta otrok ne smeji?«

Razumen korak dveh podjetij v Škofji Loki

Z novim letom se je združilo Strojno podjetje v Škofji Loki s tovarno »Motor«. S tem sta se podjetji zavezali, da koordinirata svojo proizvodnjo in usvarita solidne temelje za nadaljnji razvoj strojno-kovinske panoge v Škofji Loki.

Strojno podjetje je znano na našem tržišču po svojih samitarnih in gradbenih strojih. Prav tako tudi »Motor« uspešno nastopa na domačem in tujem tržišču z električnimi stroji, gasilskimi izdelki ter hladilnimi napravami. Vse večje povpraševanje po teh izdelkih pa zahteva povečanje proizvodnje. Za to pa so prostori, v katerih je »Motor«, premajhni ter bi bili potrebni novi objekti. Po drugi strani pa so pri Strojnem podjetju na Trati opušteni prostori blivše lesne industrije, ki so neizkoriščeni. V te prostore bo »Motor« premestil izdelovanje hladnih omar in ostalega hladilnega pohištva ter lakirnic in skladišče. Na ta način se bo proizvodnja združenih podjetij bistveno povečala, ker bodo racionalnejše izkoriščeni prostori, spričo emotnejše organizacije pa tudi delovne moči, zlasti kvalifikacije. Organiziran bo emoten finančni, komercialni in tehnični sektor. V tem sektorju bo emotna konstrukcija in tehnična priprava, ki bo pripravljala emotno proizvodno dokumentacijo po načelih sodobne industrijske organizacije.

Kljub temu, da je Strojno podjetje v letošnjem letu poslovalo uspešno, so se delavci in organi delavskega upravljanja odločili za zdru-

Gorenjski sejem naj še naprej pospešuje turizem

Letos bo ta sejem od 1. do 11. avgusta 1958

žitev z razumevanjem za razvoj kovinske industrije v loški komuni.

Dosedanje razprave o preusmeritvi Gorenjskega sejma so nekateri razumeli tako, da smo z VII. Gorenjskim sejmom zaključili take gospodarske prireditve v Kranju. Namen razprav pa ni bil ta, da prepričamo dosedaj sodelujoča podjetja in prebivalstvo Gorenjske, ki bi sejem resnično pogrešalo, da je prirejanje sejma v Kranju nepotrebno. Z razpravljanjem o sejmu smo hoteli dobiti čim več koristnih predlogov, kako naj bi sejem postal še zanimivejši in pestrejši, da bi gospodarstvu Gorenjske in vsem sodelujočim čim več koristil in da bi še bolj pospeševal turizem na Gorenjskem.

V razgovorih s predstavniki industrijskih podjetij največkrat slišimo, da nimajo komercialnega interesa sodelovati na sejmih. Tem trditvam v celoti ne moremo ugovarjati. Znano je namreč, da imajo industrijska podjetja, vsaj do sedaj je bilo tako, svojo proizvodnjo razprodano. Zato pa jim ni potrebno, po njihovem mnenju, sodelovati na sejmih, ki jih je pri nas kar precej. Zato podjetja, predvsem industrijska, po njihovih izjavah sodelujejo na sejmih predvsem iz propagandnih razlogov, zaradi prikaza njihovih najnovejših proizvodov in če gre za sodelovanje na specializiranih sejmov.

Iz pregleda lanskoletnih sejmov v državi je

moč ugotoviti, da je bilo na VII. Gorenjskem sejmu leta 1957 največ razstavljavcev in zasedenega največ razstavnega prostora, če izvajamo večje mednarodne sejme, kakor Zagrebški, Beograjski, Novosadski in Jugoslovanski sejem izvoznih predmetov v Ljubljani. Upravičeno trdimo, da ima Gorenjski sejem že tradicijo. Nastal je leta 1951, ko v Jugoslaviji še ni bilo toliko takih gospodarskih prireditev, organiziranih v povojnih letih. Vsako leto pa so bili doseženi boljši uspehi glede števila sodelujočih podjetij, ki so razstavljala svoje proizvode, v pogledu števila obiskovalcev, kakor tudi po obsegu prodanega blaga.

Posebnost Gorenjskega sejma je v tem, da vsako leto sodeluje na sejmu izredno veliko število obrtnih razstavljavcev, kar daje sejmu še posebno pestrost. Sejem je nedvomno vplival na izboljšanje kvalitete obrtniških izdelkov, kar je bilo doseženo predvsem z vsakoletnim ocenjevanjem.

Prirejanje sejma v turistični sezoni privablja v Kranj in ostale kraje Gorenjske mnogo tujcev, ki z zanimanjem ogledajo razstavne predmete, se na gostišču sejma prijetno zabavajo, obiščejo trgovine v Kranju ter dan ali več preživijo tudi v drugih krajih Gorenjske. Zato trdimo, da Gorenjski sejem med drugim pospešuje turizem na Gorenjskem.

Z organizacijo dosedanjih sejmov se je v glavnem ukvarjal ožji krog sodelujočih v okviru okrajnih zbornic, čeprav bi na tej prireditvi morali biti zainteresirani tudi vsi drugi faktorji, med drugim še posebno razna športna in kulturna društva, ki bi s svojimi prireditvami lahko še posebno poživila gospodarsko prireditev. Sam Kranj in celotna Gorenjska bi bila v tem času potem še bolj privlačna.

Vse te pomanjkljivosti moramo letos poskušati odpraviti. Gorenjski sejem naj bo v bodoče revija gospodarstva, športa, kulture, napredka sploh. Sejem pa mora tudi v bodoče še bolj imeti karakter komercialnega sejma.

V svojem sklepu o načelih in smernicah za razvoj turizma na Gorenjskem, sprejetem na zadnji seji, smatra Okrajni ljudski odbor, da je treba Gorenjski sejem še nadalje pospeševati, ga razvijati in usmerjati tako, da bo vse bolj in bolj pospeševal turizem. V poročilu o turistični dejavnosti na Gorenjskem, ki je bilo podano na seji, je bilo rečeno, naj bo v času sejma tudi turistični teden v Kranju.

Odločeno je, da bo VIII. Gorenjski sejem v času od 1. do 11. avgusta 1958.

Kakko uresničiti sklep Okrajnega ljudskega odbora, da bo sejem res vse bolj pospeševal turizem? Doseči, da bo obisk na sejmu čim večji, je samo ena od možnosti pospeševanja turizma. Sejem je treba organizirati tako, da bodo tudi razstavljeni predmeti služili pospeševanju turizma. V perspektivi moramo doseči, v tej smeri pa takoj začeti delati, da pridobimo za sodelovanje na sejmu čim več takih razstavljavcev, ki izdelujejo predmete namenjene za izletnike, spominske in uporabne vrednosti, dalje takta podjetja, ki proizvajajo ali pa prodajajo opremo za gostinstvo in druge turistične objekte, vseh vrst športne rekvizite itd. Posebno zanimivi za obiskovalce sejma so prav gotovo tudi predmeti domače obrti kakor: čipke, gorjuške pipe, pletarski izdelki in drugi predmeti, ki se na našem in ostalih področjih izdelujejo kot domača obrt in ki jih na letošnjem sejmu ne sme manjkati. Privlačni za obiskovalce pa so tudi vsi drugi obrtniški izdelki.

Taka pestrost proizvodov, razstavljenih na sejmu, katerega pa je treba organizirati tako, da bodo na sejmu dostopni obiskovalcem, da jih lahko kupijo in predvsem manjše predmete takoj lahko odnesejo s seboj, bo privabljal še več obiskovalcev, posebno še, ker bo za propagando posebno dobro poskrbljeno.

Kljub taki preusmeritvi Gorenjskega sejma pa si sejma ne moremo zamišljati brez sodelovanja celotne gorenjske industrije (pri tem mislimo Gorenjsko v širšem smislu, ne samo okraj Kranj), predvsem tiste, ki proizvaja predmete za široko potrošnjo. Tudi trgovska podjetja naj sodelujejo v še večjem številu. Pestrost gorenjske industrijske proizvodnje poživlji sejem. Za sodelujoča podjetja pa pomeni sejem prav gotovo tudi korist v komercialnem in propagandnem pomenu. Z sodelovanjem na sejmu bo industrija podprla tudi prizadevanja, da se turizem na Gorenjskem čim bolj razvije.

V času sejma bo tudi tekmovanje aranžerjev v Kranju. Ker je precej na novo preurejenih lokalov in izložb, bo to gotovo še uspešnejše kot tekmovanje leta 1953. Tudi kmetijske organizacije, Okrajna zadružna zveza in kmetijske zadruge bi lahko prispevale k čim pestrejšemu programu. Organizirali bi lahko tekmovanje traktoristov in druge podobne prireditve.

Če bomo uspeli za prireditve zainteresirati vse, ki lahko v raznih oblikah pripomorejo k pestrejši vsebini Gorenjskega sejma, potem upravičeno pričakujemo, da bo letošnji sejem prekosil vse dosedanje.

I. M.

Februarja bodo otroci začeli uživati tablete proti zobni gnilobi

Svet za zdravstvo OLO Kranj pripravlja v februarju veliko preventivno zdravstveno akcijo proti zobni gnilobi. Odločil se je za preprečevanje zobnih obolenj s kalcijevim fluoridom. Fluor ima namreč silno važno vlogo pri zaščiti zobovja. Po nekod v Ameriki so ga zaradi tega dovajali pitni vodi. L. 1953 so začeli fluorirati vodo tudi Nemci, kar je imelo za posledico 50% zmanjšanje gnilobnih obolenj zobovja. V Nemčiji in Švici poskušajo dodajati fluor celo mleku in soli, vendar rezultati leta po dve, otroci od 7. do 12. leta po 3 tablete dnevno. Ta vsota ni velika in jo bodo množično fluorizacijo pride v Prav tako bodo morale uživati

poštev predvsem uživanje fluor-kalcijevih tablet. To metodo bodo uporabili pri nas, ker našim otroci najboljše ustreza.

Posebno hitro gni jejo mlečni zobje in zdravljenje le-teh je le za kratek čas uspešno. Poskusiti moramo torej še z drugimi sredstvi, ki bodo gnilobo preprečila ali pa jo vsaj omejila. Zato bodo morali uživati fluor-kalcijeve tablete vsi otroci do 12. leta starosti, in sicer: odločeni so, da bodo do 2. do 7. leta dobivali tri tablete dnevno, otroci od 7. do 12. leta po dve, otroci od 7. do 12. leta po 3 tablete dnevno. Ta vsota ni velika in jo bodo množično fluorizacijo pride v Prav tako bodo morale uživati

omenjene tablete bodoče matere od 2. meseca nosečnosti dalje.

Tajništvo za zdravstvo OLO Kranj je za prvo letošnje četrtletje že naročilo potrebno število tablet, ki jih bodo do konca tega meseca prejele vse občine. Ljudski odbori jih bodo morali razdeliti šolam, zdravstvenim domovom ter posvetovalnicam za žene in otroke. Stroški fluorizacije za enega otroka, ki bo med šolskim letom dobival tri tablete dnevno, bodo znašali 250 dinarjev na leto. Ta vsota ni velika in jo bodo množično fluorizacijo pride v Prav tako bodo morale uživati

Več kot 2000 stalnih potnikov v Kranju

Kot potrjujejo podatki na železniški postaji v Kranju, se iz Kranja vsak dan vozi 737 delavcev, uslužbencev in dijakov. Iz drugih krajev pa se jih vsak dan pripelje v Kranj približno 1500 z mesečnimi vozovnicami. Mimo tega so, seveda, še mnogi stalni potniki, zlasti dijaki, ki prihajajo v Kranj s številnimi avtobusi. Iz jutranjega vlaka iz Ljubljane kot tudi iz »jeseničana« izstopajo na kranjski postaji skoraj sami vsakodnevni, redni potniki z mesečnimi vozovnicami, ki so zaposleni v kranjskih tovarnah. Tako gre vsakodnevno skozi železniško postajo več kot 2.000 potnikov z mesečnimi vozovnicami.

Stalno potovanje z vlakom je večinoma posledica stanovanjske stiske v Kranju. Mnogi delavci se že deset let ali več vozijo v Kranj iz Radovljice, Škofje Loke in drugih krajev. Čudno pa je, da se mnogi vozijo leta in leta v Kranj celo iz Ljubljane in drugih večjih krajev in da se hkrati prav v te kraje vozijo tudi iz Kranja, a da ne pride med njimi do zamenjave stanovanj. Medsebojna zamenjava stanovanj teh stalnih potnikov bi v takem primeru odstranila mučno in nepotrebno potovanje z dveh strani.

K. M.

Zapisnik na voljo

Tako pa res ne!

Tri tovarišice iz Posave so nam poslane naslednji dopis:

»Na običnem zboru SZDL Ljubno smo med drugim obravnavali tudi nekatere probleme našega kraja. Tako smo govorili tudi o preskrbi z živili, ker je na področju štirih vasi ena sama prodajalna — KZ Ljubno — ki pa je znana po razmeroma visokih cenah. Pred časom pa je bilo ukinjeno klimatsko okrevališče »Posave« in še ni bilo določeno, v kakšne namene se bo preuredilo obsežno poslopje. Zato se je prebivalstvo dveh vasi (Otoče in Posavec) začelo zanimati, kakšne so možnosti, da bi v tem poslopiju uredili živilsko trgovino.

Toda ko smo se na običnem zboru SZDL oglašali v razpravi in začele omenjati pogoje, pri katerih nam KZ Ljubno nudi naše potrebe, je eno izmed diskutantk prekinil gov. Mito Mladenič iz Ljubnega deš, da naj »posavške babe« o tem ne govorijo in da tega ne bodo poslušali. Ker smo, Mladeničev ni nihče hotel odgovoriti, smo prizadele žene iz protesta zapustile obični zbor. Smatramo namreč, da so bile s tem grobo kršene tudi pravice članice organizacije SZDL in volivk ter enakopravnost žena.

Prizadete

IZ KLUBA GOSPODARSTVENIKOV

Klub gospodarstvenikov pri Trgovinski zbornici Kranj, obvešča vse člane, da bo v petek, dne 17. januarja t. l. ob 17. uri popoldan v klubskih prostorih Zbornice Kranj, Prešernova ulica 10/I. prvi filmski večer, na katerem bodo predvajani naslednji strokovni in poučni filmi:

1. Pota so svobodna — filmska reportaža o povojni obnovi evropskega prometa.
2. Tehnika prihodnosti — najsodobnejši tehnični dosežki.
3. Sedanjost v sliki.

Uprava kluba vabi vse zainteresirane k čim večji udeležbi.

Uprava Kluba

GLAS GORENJSKE

NOVA OBRATNA DELAVNICA ZA ŽLINDRINO VOLNO

V sredo popoldne sta Svet za obrt in Svet za industrijo pri Občinskem ljudskem odboru v Kranju razpravljala o ustanovitvi novega podjetja »Termika«. To podjetje, ki bi bilo predvidoma na Polici, bi izdelovalo žlindrino volno iz žlindre jeseniške železarnice. Oba sveta sta bila mnenja, da bi se investicije, vložené v to podjetje, zelo izplačale in da bi bila tovrstna dejavnost zelo koristna. Žlindrino volno bi uporabljali za toplotno, akustično in izolirno instalacijo, predvsem pa bi jo s pridom lahko uporabljala gradbena podjetja. O lokaciji tega podjetja bo dokončno sklepal še Svet za obrt pri Občinskem ljudskem odboru v Kranju.

ZELJE POTNIKOV NA PROGI JESENICE—RATEČE—PLANICA

Osební promet na železniški progi Jesenice—Rateče—Planica je dokaj velik, saj se vozi po njej dnevno razen ostalih pot-

nikov tudi nekaj sto delavcev in uslužbencev na delo na Jesenice. Ti vsakodnevni potniki se železniški upravi zahvaljujejo, ker je v minulem letu boljše poskrbela za dostojen prevoz kot pa prejšnja leta. Istočasno izražajo željo, naj bi železniška uprava tej lokalni progi tudi v bodoče posvečala več pozornosti in preprečila gnečo z večjim številom voz. Nadalje želijo, naj bi železniška uprava poskrbela za osvetlitev vseh vagonov v jutranjem in večernem vlakcu. Vratarji na jeseniški postaji pa naj bi zjutraj odpirali oboja krila izhodnih vrat, ker se vsakomur mudi na svoje delovno mesto.

A. P.

NOVI ŠTEVILKI GLASILA »DELO IN VARNOST«

Pred kratkim sta izšli naslednji dve številki glasila za vprašanje organizacije dela, varnosti pri delu in psihologije dela, »Delo in varnost«. V 9. in 10. številki tega glasila piše Rado Miklič o nekaterih problemih pri analitičnem ocenjevanju delovnih mest, Franjo Aleš pa o industrijski pedagogiki. Ing. Slavko Zajec piše o nesrečah z električnim tokom v industriji in široki potrošnji ter o njihovih virih. Razen tega je v tej številki tudi nadaljevanje o preprečevanju delovnih nezdod na žele-

zniških progah, analiza nesreč v koprskem okraju, poučna razprava o prvi pomoči ponesrečenecem ter nekaj o zaščitni maski proti živorebrnim hlapom. Varnostni tehnik Milan Stajner pa govori o zdravstvenih listih. V naslednji 11. številki piše ing. Ervin Perne o uporabi delovne študije za racionalizacijo, Franjo Aleš pa o ugotavljanju potreb po varnostni izobrazbi v podjetju. Mitja Kamušič analizira organizacijsko shemo podjetja, razen tega pa je v tej številki tudi nadaljevanje o tem, kako preprečujemo delovne nezdode na železniških progah in kako nudimo prvo pomoč ponesrečenecem.

PRVI ZAGREBSKI TELEVIZIJSKI SPREJEMNIKI PRIHODNJO ZIMO

Podjetje Radioindustrija Zagreb že dlje časa razpravlja o tem, da bi tudi v Zagrebu začeli izdelovati televizijske sprejemnike. Uspelo jim je, da so prototipe že izdelali in sedaj pripravljajo še vse potrebno za serijsko proizvodnjo televizijskih sprejemnikov. Kot kaže, lahko prve zagrebške televizijske sprejemnike pričakujemo na domačem tržišču prihodnjo zimo.

TUDI PRI NAS KRUH S ŠKROBOM?

Ponekod v svetu že dlje časa mešajo krušno moko s škrobom.

Tudi eden izmed kranjskih problemov

Železniška postaja v Kranju in njena bližnja okolica napravljajo na potnike dokaj slab vtis s svojo zmanjšanjo podobno. Dostikrat pa se zgodi še to, da železničarji premikajo tovarne vagonne čez cesto pred postajnim poslopjem ravno takrat, ko se gruče potnikov najbolj mudi na vlak. To kaže, da je postala postaja tudi že pretesna spričo povečanega prometa.

Pri nas doslej še nismo pekli kruha, ki bi imel primešan škrob. Pekarna »Jedinstvo« v Vojvodini pa bo te dni pričela peči kruh iz moke, kateri bo primešan škrob. Menijo, da so pri nas vsi pogoji za kar največjo uporabo škroba pri peki kruha. S tem bomo namreč lahko precej zmanjšali uvoz pšenice hkrati pa tudi izboljšali kvaliteto kruha.

POSTELJA, KI JO LAHKO UPORABLJAMO NA 7 NAČINOV

Lesnoindustrijsko podjetje na Reki pripravlja serijsko proizvodnjo novega posebnega tipa zložljive postelje, ki jo je skonstruiral Djuro Matošević iz Novega Sada. Kot pravijo, bo ta nova postelja povzročila pravo revolucijo v našem gospodinjstvu. Uporabljali jo bomo namreč lahko na 7 različnih načinov — kot posteljo za otroke ali za eno odraslo osebo, kot udoben fotelj, mizico različnih oblik, razen tega pa se da ta postelja tako zložiti, da jo lahko prenašamo kot prtljago, saj cela konstrukcija tehta samo 4,5 kilograme. Posteljo preuredimo v različne oblike lahko v zelo kratkem času — tudi pol minute. Kot pravijo v podjetju, bodo prve tovrstne postelje dali na trg v začetku marca. Stale bodo približno 6800 dinarjev.

gorenjski obveščevalci

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

MALI OGLASI

Privatnikom malih oglasov ne objavljamo pred vplačilom. — Cena malih oglasov je: Preklje 20 din, izgubljen 10 din, ostalo 12 din od besede. Naročniki imajo 20 % popusta.

Telefonska številka naročnika škega in oglasnega oddelka je: Kranj 190.

Dne 31. decembra 1957 sem izgubila od postaje do Strazišča rjavo denarnico z dokumenti. Oseba, ki jo je pobrala je opazena. Prosim proti nagradi vrniti na upravo lista.

Zadružna mlekarica Kranj obvešča vse zainteresirane masovne organizacije in podjetja, da ima napredaj po ugodni ceni radio »Vesna«, rabljen 9 mesecev. Interesenti naj se oglašijo v mlekarici najpozneje do 1. februarja 1958.

Prodajam konja 5 let starega. — Ribnikar Anton, Praprotna polica 22, Cerklje.

Prodajam večjo otroško posteljo z žimnico in vložkom, globok otroški voziček in stajico — vse odlično ohranjen. Naslov v oglasnem oddelku.

Poceni prodajam »Singer« šivalni stroj z okroglim čolničkom, malo rabljen vzdoljiv štedilnik levi ter porcelanasti umivalnik italijanski. — Strazišče 297.

Vajenca sprejemamo takoj. Ponudbe poslati trg. podjet. »Eltas«, Kranj.

Mestna klavnic Kranj sprejme v službo takoj KVALIFICIRANEGA DELAVCA. — Pogoji: vojaščine prost. — Plača po dogovoru.

VEČ VAJENCEV.

Interesenti naj se javijo na upravo podjetja osebno ali pisмено.

KMETIJSKA ZADRUGA TRATA - kolodvor

Škofja Loka - telefon 329

sprejme v službo

UPRAVNIKA

Nastop 1. marca. Pogoji: Ekonomska izobrazba, Srednja kmetijska šola ali večletna praksa v kmetijski zadrugi. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe poslati na upravo zadruga.

Razpisna komisija Zdravstvenega doma Kranj, razpisuje na podlagi 33. in 37. člena Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list FLRJ, št. 53/57)

mesto računovodje

z dovršeno ekonomsko srednjo ali njej enako šolo z najmanj 3 letno prakso v finančni (računovodstveni) službi. Plača po veljavnih predpisih. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Prošnjo z osebnim življenjepisom je treba vložiti pri tajništvu Zdravstvenega doma Kranj, Poljska pot 8.

Razpis

»MOTOR« tovarna električnih in hladilnih strojev, gasilske opreme Škofja Loka, razpisuje naslednja delovna mesta:

1. ŠEFA FINANČNEGA SEKTORJA

Prednost imajo diplomirani ekonomisti z nekaj let prakse ali absolventi ekonomskega tehnikuma z 10 do 15 let prakse.

2. ŠEFA PROIZVODNJE

Prednost imajo strojni inženir z večletno prakso, strojni tehnik z 10—15 let prakse ali industrijski tehnik z večjo prakso.

3. SEKRETARJA PODJETJA

Prednost imajo diplomirani pravniki s sodnijskim izpitom.

4. več vratarjev in nočnih čuvajev

5. več tehnologov in normircev

6. več kvalificiranih varilcev

7. več kvalificiranih strugarjev

8. več delavniških administratorjev (poenterji)

9. več kvalificiranih kaluparjev za livarno

10. več livarjev

11. kvalificiranega galvanizerja

12. več kontrolorjev za tehnično kontrolo

13. 2 kvalificirana ključavničarja

14. 2 obratna električarja

15. več visokokvalificiranih strugarjev

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku, oz. dogovoru.

Pismente ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja naslovite na tovarno »Motor« Škofja Loka, oz. se oglašite osebno v dopoldanskih urah.

»MOTOR« Škofja Loka

Kupim lahko kosilnico na konjsko vprego. Naslov v oglasnem oddelku.

Kupim nekaj borovih suhih desk 5 cm debelih. Ažman Karol, mizar, Kranj, Savska 6.

Najprimernejše darilo za rojstni in godovni dan je lepa ciklama. Oglejte si jih v vrtnariji. Nakup ni obvezen. — Erman T., Partizanska 7, Kranj.

Ušla je psica, nemška ovčarka, trda, črno-rjave barve. Sliši na ime »Kirma«. Kdor kaj ve kje se nahaja, naj proti nagradi javi na naslov: Mohorič, Stari dvor 42, Škofja Loka.

Ušel je pes, nemški ovčar, temnosive barve, sliši na ime Elijan. Izsleditelj naj javi proti nagradi na naslov: Krošelj Andrej, C. Talcev 5, Šk. Loka.

Trgovinska zbornica v Kranju sprejme pomožnega uslužbenca za šest-urno delo (raznašanje pošte in druga pomožna dela). Javite se v tajništvo Zbornice Kranj, Prešernova ul. 10/II.

Dne 16. januarja sem od Cerklj do Kranja izgubila denarnico z dokumenti. Najditelja naprošam, naj jo proti nagradi vrne na naslov: Perko, grad Strmolj, Dvorje 4 — Cerklje.

OBJAVE

RAZPRODAJA

Velika razprodaja odvečnih kmetijskih strojev bo na Kmetijskem posestvu Smlednik dne 26. 1. 1958 na javni dražbi z začetkom ob 10. uri na obratu v Hrašah št. 45 pri Smledniku. — Napredaj bodo vprežni stroji — izruvač krompirja, grablje, dve sejalnici, več rabljenih voz, traktorski izruvač, drobilice žita, žitni mlin, traktorske krožne brane, več plugov in bran itd. Prednost nakupa ima družbeni sektor, če pri njem ni zainteresovanih pa zasebniki.

ŠOFERSKI TEČAJ

Društvo Ljudske tehnike Zabnica organizira tečaj za šoferje — amaterje. Prijave sprejema do 31. januarja 1958 Podrekar Jože, sedlar, Zabnica.

POPRAVEK

V zadnji številki »Glasa Gorenjske« 13. januarja t. l. smo objavili razglas občinskega ljudskega odbora Kranj o obveznem cepljenju psov. Neljubo pomotoma, da bo cepljenje psov za Kranj 17. 1. ob 10. uri danes popravljamo, ker bo cepljenje psov za Kranj isti dan ob 14. uri. Ponovno pa opozarjamo, da bo za zamudnike iz vseh krajev cepljenje 27. 1. 1958 ob 14. uri na klavnici v Kranju.

ZAHVALA

Ob smrti nadvse dobrega moža, očeta, starega očeta, strica, brata

JANČA JOZEFA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem in vsem učencem, katere je pokojni izučil. Posebno zahvalo smo dolžni č. duhovščini za spremstvo na njegovi zadnji poti, č. g. Dovžan Francetu za poslovilni govor. Zahvalo smo dolžni kniškemu pevskemu zboru. Komžno smo dolžni zahvalo dr. Božidarju Fajdigi, ki mu je tolikokrat lajšal njegovo bolezen. Vsem pa, ki so nam poklonili vence in cvetje, ter vsem, ki so nam ustмено in pisмено izrazili sažalje — hvale. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoča žena Marjana in otroci
Senično, 10. 1. 1958.

KINO

»STORŽIČ« KRANJ, 17. jan. ob 16., 18. in 20. uri ameriški barvni cinemascope »TRIJE NOVČIČI V VODNJAKU«. 18. jan. ob 16. in 18. uri ameriški barv. cinemascope film »TRIJE NOVČIČI V VODNJAKU«, ob 20. uri premiera jug. filma »V SOBOTO ZVEČER« in premiera angl. barv. vstavišon filma »RICHARD III.« (vstopnice za ob 20. uri so že razprodane). 19. jan. ob 10. uri jug. film »V SOBOTO ZVEČER«, ob 14. uri amer. barvni film »DO PEKLA IN NAZAJ«, ob 16., 18. in 20. uri amer. barv. cinemascope film »TRIJE NOVČIČI V VODNJAKU«.

»TRIGLAV« PRIMSKOVO, 18. jan. ob 19. uri premiera jug. filma »V SOBOTO ZVEČER«. 19. jan. ob 16.30 in 19. uri jug. film »V SOBOTO ZVEČER«. »SVOBODA« STRAZIŠČE, 18. jan. ob 18. in 20. uri premiera angl. barv. cinemascope filma »RICHARD III.«. 19. jan. ob 15., 17. in 19. uri amer. barv. film »DO PEKLA IN NAZAJ«. NAKLO, 18. jan. ob 19. uri amer. barv. film »DO PEKLA IN NAZAJ«. 19. jan. ob 16. in 19. uri angl. barv. vstavišon film »RICHARD III.«.

BLED, 17. jan. sovj. barv. film »PREIZKUŠNJA ZVEŠTOBE«. Od 18. do 20. jan. amer. barv. kavbojski film »INDIJANSKI BORECI«.

RADOVLJICA, od 17. do 19. jan. amer. barv. kavbojski film »DO LINA MASČEVANJA«. V petek in soboto ob 20. uri. V nedeljo ob 15.30, 17.30 in 20. uri. LJUBNO, 18. in 19. jan. češki barv. film »JAN HUS«. V soboto ob 19.30 in v nedeljo ob 16. in 18. uri.

»SORA« ŠKOFJA LOKA, od 17. do 19. jan. jugoslov. film »NE OBRAČAJ SE SINKO«.

Vse naše poslovne prijatelje obveščamo, da sta se podjetji

STROJNO PODJETJE ŠKOFJA LOKA

in
MOTOR ŠKOFJA LOKA

s 1. januarjem 1958 združili in bosta dalje poslovali pod skupnim naslovom

MOTOR

električni in hladilni stroji, gasilska oprema
ŠKOFJA LOKA

Telefoni: 240, 254, 255, 317 in 328

Poštni predal: 22 — Brzjav: MOTOR ŠKOFJA LOKA

Tekoči račun pri NB Kranj, 611-T-372

Po združitvi podjetji bomo obdržali skupni proizvodni program obeh podjetij.

Za dosedanje sodelovanje se vsem poslovnim prijateljem zahvaljujemo in priporočamo!

»KRVAVC« CERKLJE, 18. in 19. jan. amer. barv. film »DO ZADNJEGA«. V soboto ob 19.30 uri. V nedeljo ob 16. in 18. uri.

GLEDALIŠČE

»PREŠERNOVO GLEDALIŠČE« KRANJ

Petek, 17. januarja ob 20. uri: Stuart Oliver: »Čudovite pustolovščine« — Komedija v treh dejanjih — izven. Nedelja, 19. januarja ob 16. uri: D. Gorinšek: »Rdeča kapica« — pravljica spevoigra v treh dejanjih — izven in za podeželje.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

V soboto in nedeljo 18. in 19. januarja ob 19.30 uri C. Goldoni »MIRANDOLINA«. — Komedija v treh dejanjih. Premiera. Režija in scena Bojan Čebulj. Dirigent Rado Kleč. Zveze z vlaki ugodne

TRŽNI PREGLED

V KRANJU

Cene na kranjskem živilskem trgu v ponedeljek, 13. januarja: bela moka 90—100 din, ajdova moka 65—70 din, koruzna moka 45 din, koruzni zdrob 50 din, kaša 75—80 din, jesprenj 65—70 din, krma za kokoši 40 din ter fižol 50—80 din liter. Krompir 9—10, rdeče korenje 40—50, navadno korenje 15—20, čebula 50 do 55 din kg, česen 5—10 din komad, kislja repa 25—28, sladka repa 6—10, kisljo zelje 40 din kg, šopek peteršilja 10 din, kolerabe 20 din kg, motovilec 20 do 25, radič 20—25, špinača 25 din merica, pesa 30—40, redkev 15—20, jabolka 90—100 din kg, oves 20—25 din liter, por 10 din komad, skuta 80, surovo maslo 440—500 din kg, mleko 30, smetana 200 din liter, jajca 18—24 din komad, piščanci 300 din, kokoši 500 din komad, hren 10—25 din komad, koruza 35—40 in proso 35 din liter.

V ŠKOFJI LOKI

V sredo je bil živilski trg v Šofji Loki slabo založen in tudi kupcev je bilo malo. Zabeležili smo naslednje cene: krompir 9 do 10, čebula 50, korenček 40, fižol 90, jabolka 100 din kg, špinača 20 din merica, kislja repa in kisljo zelje po 20 din merica, zelje — glave 8—10 din kom., endivija 100 din kg, šopek peteršilja 20 din, črna redkev 3—5 din kom., por 10 din kom., jajca 23—24 din komad.

V KAMNIKU

Na kamniškem živilskem trgu smo v torek zabeležili naslednje cene: radič 150, špinača 160, jabolka 50—80, korenček 50, rdeča pesa 30, črna redkica 30, rumena koleraba 30, kisljo zelje 36—40, kislja repa 26—30, čebula 48, česen 160, surovo maslo 500 din kg, sladka smetana 200 din, fižol 60 din, koruzni zdrob 75 din (l), ajdova moka 100 din, kaša in jesprenj po 70—80 din, kurja piča 35—40 din liter jajca 20—22 din komad.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V KRANJU

Rodile so: Vera Dolenc, uslužbenka — deklica; Terezija Pernuš, predilka — deklica; Marija Rakovec, gospodinja — deklica; Tončka Pisek, bolničarka — deklica; Metka Makorel, prešivalka — deklica; Draga Eržen, gospodinja — deklica; Marta Kolman, uslužbenka — deklica; Tončka Jurič, delavka — deklica; Ana Draksler, gospodinja — deklica; Irena Delič, delavka — deklica; Elizabeta Zemljak, go-

\$\$\$ S SODIŠČA

TATVINE CEMENTA

J. L. je avgusta letos na železniški postaji v Kranju iz skladišča Kranjskega gradbenega podjetja ukradel 20 vreč cementa v vrednosti 13.010 din. K temu dejanju ga je namreč nagovoril J. J., doma iz okolice Kranja, ki je sprva hotel porabiti cement doma, pa ga je kasneje prodal. Oba sta se zagovarjala pred sodiščem, ki ju je obsodilo zaradi tatvine, vsakega na 5 mesecev zapor. Razen tega pa morata Kranjskemu gradbenemu podjetju povrniti prizadejano škodo.

ŠE EN PRETEP

J. N. z Jame in F. P. iz Sr. Bitnja sta se 18. maja 1957 v večernih urah pred gostilno »Gaštev« v Kranju pretepala. Pri pretepu je bil navzoč tudi V. K.

spodinja — deklica; Kati Drempatič, delavka — deklica; Poldka Petrovič, gospodinja — deklica.

Poročili so se: Franc Kanič, puškar in Frančiška Pirnat, bolničarka; Karl Triller, posestnik in Marija Kuralt, poljedelka; Avgust Steiner, zidar in Agata Preksavec, delavka; Pavel Pelhar, elektro monter in Alojzija Križaj, kuh. pomočnica. Andrej Urbanec, čevlj. pomočnik in Olga Rant, delavka; Vincenc Maček, kovinostrojar in Frančiška Brtoncelj, trg. pomočnica; Jože Jenko, električar in Helena — Marija Sevcu, kemijski tehnik; Jožef Golorej, oficir JLA in Valentina Krhin, šivilja.

NA JESENICAH

Rodile so: Marija Hafner — sina; Andreja — Marija Jakovec — sina; Marijeta Bogojevski — deklica; Ana Starman — sina; Amalija Svoljšak — deklica; Terezija Bradsko — sina; Terezija Prevodnik — sina.

Nežka Vodišek, delavka — deklica; Marija Bešter, delavka — deklica; Albina Vončina, gospodinja — deklica; Marija Vidmar, gospodinja — deklica; Sekica Bulaič, gospodinja — deklica; Gabrijela Madon, gospodinja — deklica; Gabrijela Zajc, gospodinja — deklica; Tončka Rustar, delavka — deklica; Ana Košir, gospodinja — deklica; Rozalija Urbas, gospodinja — deklica; Cilka Pekovec, gospod. pomočnica — deklica; Julka Urh, gospodinja — deklica; Francka Drole, gospodinja — deklica; Marija Magdalena Klmar, delavka — deklica; Silva Grobtek, uslužbenka — deklica; Irena Zaberl, delavka — deklica; Francka Egart, servirka — deklica; Marija Klemenčič, tov. delavka — deklica; Ksenija Pavlovič, nameščenka — deklica; Hilarija Košir, gospodinja — deklica; Angela Stare, gospodinja — deklica; Ivanka Sodja, nameščenka — deklica; Marija Sabotin, gospodinja — deklica; Helena Ela Delopst, nameščenka — deklica; Marija Sivec, bolničarka — deklica; Alojzija Čop, gospodinja — deklica; Cilka Mikelj, gospodinja — deklica; Terezija Zupan, trg. poslovodkinja — deklica; Jožef Setanc, analitik — deklica; Olga Kusterl, uslužbenka — deklica; Terezija Platiša, kuharica — deklica; Ana Pavlič, gospodinja — deklica; Helena Kralj, uslužbenka — deklica; Emilija Svetina, uslužbenka — deklica; Fanika Obelščak, natakarica — deklica; Marija Klemenc, gospodinja — deklica.

Poročili so se: Franc Potočnik, delavec in Rozalija Škarabot, šivilja; Matija Starman, strojni mizar in Angela Bradsko, predilka; Silvester Kalin, krojaški mojster in Marija Sovinec, krojaška pomočnica.

Franč Suhadolčan, delavec in Bernard Blatnik, gospodinja; Stanislav Svetna, oseb. upokojevec in Angela Noč, gostilničarka.

Umrli so: Marija Jenko, Jožef Trtnik in Gašper Homan.

Marijana Lombard, roj. Dolenc, stara 53 let; Jožefa Modrijan roj. Košir, stara 50 let; Jakob Črv, star 61 let.

V TRŽIČU

Rojeni: Pavla Justin, rojena 9. jan. v Trziču in Danica Savš, roj. 10. jan. v Čadovljah pri Trziču.

Poročili so se: Florijan Kurent, šofer in Marija — Magdalena Kosmalk, tovarniška delavka; Slavko Zmijanec, tovarniški delavec in Frančiška Čufar, rojena Lukanc, natakarica. Janez Kovač, železniški uslužbenec iz Dolnje Ponikve in Ana Jakša, železniška uslužbenka iz Pribišja.

Umrli: Jože Janc iz Seničnega, Jože Stefe iz Brega pri Bistrici in

Gibanje prebivalstva

»Gaštev« v Kranju pretepala. Pri pretepu je bil navzoč tudi V. K.

F. P. in J. N. sta iz pretepa odnesla lažje telesne poškodbe. Sodišče ju je obsodilo, in sicer J. N. na 14 dni zapor, F. P. pa na 10 dni zapor, v obeh primerih pogojno za dobo enega leta.

PIJANEMU SO IZMAKNILI DENAR

23. julija lani so se na Gorenjskem sejmu v Kranju sešli B. B., F. O., F. S., V. V. in I. R., vsi doma iz Kranja in okolice. I. R. je imel ob tej priliki pri sebi tudi večjo vsoto denarja. Ko so bili že nekoliko vinjeni, so se odločili, da pojdejo na Bled. B. B. jih je odpeljal z avtom na Bled, kjer so popivali po raznih lokalih, naposled pa so se znašli še v baru. Ko je bilo treba plačati zapitek, so se temu vsi izogibali. Ker je I. R. močno vinjen zaspal za mizo, je B. B. nagovoril F. O., naj vzame iz denarnice spečega I. R. 3000 dinarjev, da bodo plačali zapitek. F. O. je to storila, vendar je razen 3000 dinarjev ukradla iz denarnice, kakor pravi ukradeni, še nekaj manj kot 30.000 dinarjev. Ostali člani te vesele družine, razen I. R. so se odpeljali v Kranj. Med potjo je F. O., ki je imela ukradeni denar, izročila B. B. 200, F. S. in V. V. pa vsakemu po 1000 dinarjev. Glavna storilka te tatvine je bila obsojena na 6 mesecev zapor, B. B. je bil obsojen na 14 dni zapor, I. R. na 4000 dinarjev kazni, F. S. in V. V. pa sta bila obsojena vsak na 14 dni zapor, pogojno za dobo enega leta. Oškodovanega I. R. je ta zabava, kot kaže, precej stala in bo verjetno v prihodnje iskal boljše družine.

UKRADEL JE CIRKULARKO

B. G. je dne 1. oktobra 1957 v nočnih urah z gradbišča podjetja »Tiskarina« v Strazišču vzel iz odprte lope žago cirkularko, last podjetja »Projekt«, v vrednosti 16.000.—. Tatvina bi se morebiti posrečila, če je ne bi po naključju preprečil čuvaj. Storilec je dejanje odkrito priznal ter se zagovarjal, da je kradel iz nepremišljenosti. Upoštevajoč, da gre za mladega obdolženca, njegovo mladostno nepremišljenost, dosedanje neoporečnost in ker je bila žaga vrnjena, ga je sodišče obsodilo na 3 mesece zapor, pogojno za dobo 4 let.

NESREČE

OGENJ NA JESENICAH

Jesenice, 16. januarja. — Davt, okrog 5. ure je Jeseničane zburila sirena in za tem tudi avto gasilske čete. Šlo je za požar na Muravi. Toda ni bilo hudega, ker so gasilci preprečili večjo nesrečo. Zgoraj je le drvarnica Iganca Gorjanca. Kot pravijo, se je ogenj razširil iz zaboj za pepel, kamor so zvečer nevede odvrgli tudi žerjavico.

KONJ NAD DEKLETOM

To so videli mnogi mimoidoči predvčeršnjim, 14. januarja popoldne zraven avtobusne postaje na Koroški cesti v Kranju. Po cesti so drveli konji z vozom kot splašeni in v hipu so pregarili kolesarico Tilko Groselj. Padla je, po cesti so se raztresle tiskovine in drugo, kar je, kot uslužbenka, vozila za obratno Cerklje. Po sunku, ki ga je dobila v hrbet in padcem, se je nanjo zvalil še konj. Gledalec je vzel diha. Toda konec ni bil tako tragičen. Le z manjšimi poškodbami na obrazu so ponešeno Tilko prepeljali v ambulanto. Ljudje so obsojali voznika Franca Benka, ki je tako dirjal s konji po mestu in tudi Tilko, ker je vozila na kolesu težak zavoj pisarniških potrebščin, kar ji je onemogočilo, da bi se umaknila pred voznikom.

VERIGA PREKO CESTE

V nedeljo zvečer, 12. t. m., ko je Srečko Sorli vozil osebni avto po Cesti talcev v Škofji Loki, se je nenadoma znašel pred verigo, ki je bila preko ceste. Verigo je bil namreč privezan lesen plug k tovarnjaku na drugi strani ceste, kar je on prepozno zapazil. Na vozilu je imel Sorli za kalcih 150 do 200 tisoč škodo. Očividci sodijo, da je bilo delno krivo za nesrečo tudi cestno nadzorstvo Škofje Loke, ker je pri obračanju tovarnjaka s privezanim plugom zaprlo cesto prihajajočemu vozilu.

K. M.

Zapisek
ob premieri
v Kranju

S. O L I V E R

Čudovite pustolovščine

Vzgojno delo, ki ga je več let opravljalo v Kranju Prešernovo gledališče, naj bi sedaj po reorganizaciji te institucije nadaljevala dramska sekcija DPD Svoboda-center. Težka in odgovorna naloga je bila postavljena pred mlado, sicer pa delovno družino, ki nas je že večkrat presenetila z dostojnimi uprizoritvi na odtujenih deskah pod streho Sindikalnega doma. In tudi vse prehitro se je zavozljalo, da bi z načrtnimi gostovanji in poglavljenim delom lahko uspešno nadaljevala in zaključila letošnjo sezono. Pa so nas člani dramske družine v torek, 7. januarja ponovno presenetili s tretjo premiero v letošnji sezoni; uprizorili so komedijo ameriškega dramatika Sturta Olivera »Čudovite pustolovščine«.

Delo, kriminalna komedija, napisana po receptih napete detektivke, je bilo uprizorjeno že na mnogih slovenskih odrih, vendar pod drugimi naslovi. — Dejanje se odvija v bogati hiši bratov Travers v New Yorku — lahko v današnjih dneh, lahko pa bi zgodbo prestavili tudi za desetletje v preteklost. Glavni osebi sta čudaka, starejši Mortimer in mlajši Wilson Travers: prvi se namreč ukvarja z zbiranjem morskih pajkov in klobučnikov, drugi pa zapravlja čas in denar z zbiranjem draguljev, predvsem rubinov, okrog katerih se zapleta in odpleta dejanje. V to odmaknjeno življenje obeh samcev vdre neke viharne noči mlada nevesta, ki je pobegnila bogatemu, staremu ženinu in prosi zatočišča. Kaj bi z nezaželeno, sicer pa nadvse očarljivo nevesto, bratoma ni jasno. Dele, Mary Duquesne — tako je bilo

nevesti ime — preživi »prvo poročno noč« v hiši obeh samcev. Naslednjega dne pride do glavnega zapleta: ukradena je zbirka draguljev brata Wilsona. Policijska raziskavanja in dognanja kažejo, da je tat nevesta Mary. Bratu Wilsonu je to spoznanje vse prej kot prijetno, kajti v zakrknjenem srcu samca se prvičkrat oglašajo ljubezen. V to grozljivo zmešnjavo posežejo še dobrodušna tetka Henrieta Travers, sluga James, Isak Pelham in dr. Sandress, ki do kraja zavozljajo zgodbo. No, in — na koncu srečni par in uklenjeni sluga James. To je vsebina, na pogled dokaj preprosta, vendar je ime glavnega junaka — vlomilca zavito v tenčico do zadnjega prizora, kar je za kriminalno zgodbo nujno.

Komedijo je postavil na oder Saša Škufca z vso prefinjenostjo in čutom za psihološke razplete in utemeljitve. Izenadil nas je že ob pričetku prvega dejanja, in sicer s svetlobnimi in slušnimi efekti, ki so dali slutiti napetost dogajanja na odru. O kakršnikoli površnosti, ki je skorajda običajni spremljevalec amaterskega režiranja, ni bilo sledu. Režiser je izrazil vsako domisljico nakazano v delu in jo prelil v razgibano dogajanje. Kar pa je posebno presenetilo, je bila dinamika, ki je posebno v prvem dejanju skorajda škodovala delu, saj gledalci niso mogli sproti prebaviti ostrih puščic in domisljic. Preprosta, moderna in funkcionalna scena, ki jo je ustvaril Saša Kump, je bila režiserju in igralcem v čvrsto oporo.

In igralci? Starejšega brata, Mortimera Tra-

versa je upodobil Tone Hotko, ki ga srečujemo na tem odru že nekaj sezon, ko »rešuje« glavne junake. To-hiko ljubezni in veselja do odrskih desk je redko nakopičeno v nekem amaterju, kot pri tovarišu Hotku. Tudi tokrat ni razočaral, saj je izoblikoval dognan lik konzervativnega samca, ki bi se konec koncev skorajda zapel v ljubezenske mreže lepega dekleta. Franci Brešar, ki je v vlogi mlajšega brata Wilsona Traversa menda doživel odrski krst v tako pomembni vlogi, je kar zadovoljiv, vendar bi mu mestoma očitali nejasno izgovorjavo. Mary Duquesne, zapeljivko, detektivko in junakinjo dneva, nam je posredovala mlada talentirana igralka Tatjana Potisek z vso prefinjenostjo in dognanostjo. Upamo, da jo bomo še srečali v kakšni bolj izklesani, karakterni vlogi, ki so ji menda bolj pri srou. Izmed ostalih vlog naj omenim še: Henrieto Travers (Božena Iglič) in Gilsona (Ruda Krulc), ki sta z vsakokratnim vstopom na oder izpopolnila prostor in trenutne vrzeli, ter prevejane ga in dostojanstvenega slugo Jamesa (Milan Štok), dalje starega znanca, nosilca malih vlog Milana Vertovška, Manfreda Kienzla ter Miho Kladnika, ki so vsi pripomogli, da je delo uspelo v tolikšni meri.

Toliko o delu in igri — mnogim pa v premislek tole: naj mar še igralci razmetujejo svoje sile pred prazno dvorano? Morda bi pa le z reklamo in dobro organizacijo dosegli, da bi bila hiša vsaj nekajkrat polna, kar bi bilo kulturnemu Kranju v ponos.

-a-

filmi, ki jih gledamo

TRIJE NOVČIČI V VODNJAKU

Je ameriški barvni kinemaskopski film, ki ga je za Foxove producente posnel znani ameriški režiser Jean Negulesco. — Za literarno predlogo je služil roman Johna Secomdaria »Trije novčiči v vodnjaku«, scenarij pa je napisal Pulitzerjev nagradenec John Patrick.

Pripoved, ki zajema pravzaprav tri zgodbe — prav toliko je namreč mladih, šarmantnih tajnic, ki sklenejo, da poiščejo srečo — poteka lagodno, vedro in sproščeno; seveda ne manjka palete in čopiča slikarja — romantika, ki je znal nekatere prizore čudovito prekriti z rahlo patino romantike in čustvenosti. Nič ni pretiranega, vsega je v pravi meri. — Zgodba je postavljena v današnjo Italijo, ki je kot nalašč ustvarjena za čudovite pokrajinske posnetke. Le-ti so Miltonu Krasnerju, ki velja za enega najboljših ameriških snemalcev, tudi v celoti uspeli. Brez pretiravanja — če odmislimo celo privlačno zgodbo, je posneto še vedno dovolj naravnih lepôt, ki zaslužijo vso pozornost. Osnovo zgodbe pa tvorijo legendarni rimski vodnjak, ki izpolni sleherni željo tistemu, ki vrže vanj novčič, in si pri tem želi, da bi ga pot še privlela v Rim.

V glavnih vlogah nastopajo Clifton Webb, Dorothy Mc Guire,

Louis Jourdan, Maggie Mc Namara, Rossano Brazzi in Jean Peters — sama zveneča imena, ki dajejo filmu še poseben šarm.

GLENN MILLER

Je ameriški barvni film, ki pripoveduje zgodbo o popularnem jazz glasbeniku Glennu Millerju — skratka, opraviti imamo z biografskim filmom. Tokrat so se ameriški producenti izognili slavnim ustvarjalcem in poustvarjalcem klasične glasbe in presedlali na novo, še donosnejše področje — na jazz glasbo. Nič čudnega — Glenn Miller in njegovo muziciranje uživata svetovni sloves. Prognoza producentov, da bo film doživel pri gledalcih prodoren uspeh, ni bila zmotna. Mnogi ljudje, zlasti mladina, že od nekdaj obožujejo jazz glasbo, v zadnjem desetletju pa se je ta ljubezen sprevrgla v pravcato jazzovsko epidemijo.

Kaj posebnega o tem filmu ne bi mogli zapisati — vsekakor pa je film prijeten za oko in uho. S tem pa je glavni namen producentov tudi dosežen. In zgodba? Vse po istem kopitu, kot mnogi filmi tovrstnega žanra. Najprej je Glenn Miller nepoznan glasbenik, kasneje pa postane slaven virtuoz itd. — Naslovno vlogo je uspešno oblikoval James Stewart.

Slikar Ferdo Majer bo razstavljal v Kranju

Namen in želja vsakega resničnega pesnika in pisatelja je, da prodre s svojimi deli na knjižni trg, se pravi, da seznani s plodovi svojega umstvenega dela, s svojo mislijo in čustvom bralca, ki mu bo potem s svojo sodbo šele merilo, kakšna in kolikova je dejanska vrednost njegovega umetniškega dela.

Vrednost in uspeh slikarjevega ustvarjanja pa se kaže med drugim tudi v tem, ali slikar uspe prodreti s svojimi proizvodi v javnost, ali vzbudi zanimanje za svoja dela med ljubitelji te vrste umetnosti. Slikar ima možnost, da seznani občinstvo s svojimi deli na razstavah.

Še ta mesec bomo imeli priložnost videti v gorenjski metropoli slikarsko razstavo mladega in mnogo obetajočega slikarja Ferda Majerja. Ferdo Majer, ki živi in ustvarja v Kamniku, ni neznano ime. Med mlajšo slovensko slikarsko generacijo je eno najvidnejših imen. Doslej ima za sabo že vrsto uspešnih razstav, dve v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani, v Mariboru, Kamniku in na Reki, zdaj pa bo seznani s svojo umetnostjo tudi Kranjčane, pa tudi z Jesenčani je v pogovoru.

Ferdo Majer se bo udeležil tudi razstave najboljših slovenskih upodabljalov umetnikov v Italiji, ki jo prirejajo severnoitalijanska mesta Pistoja, Livorno, Genova in Firenze. Razstavo bodo odprli že 19. januarja. Vsekakor je to uspeh za mladega umetnika in čast za delavsko mesto Kamnik, kjer dobiva pobude za ustvarjanje.

Znano je, da je Majerju njegov oblikovni svet neposredno okolje in da ta svet, umetniško podživiljen, svojevrstno in z značilnimi krepkimi potezami čopiča nanaša na platno. Sicer pa o njegovi umetnosti kaj več ob razstavi sami za zdaj samo pozdravljamo njegov namen, da поблиže seznani s svojo umetnostjo tudi močna delavska centra, kot sta Kranj in Jesenice.

-eč

Namesto kritike - nekaj bežnih misli

„Rdeča kapica“ na odru kranjske „Svobode“

Ne bilo bi prav, če bi zaobšli mladinsko uprizoritev DPD »Svoboda« Kranj — pravilno imeno Damiha Gorinška »Rdeča kapica«, s katero so kranjski amaterji razveselili mlade gledalce za novoletno jelko.

Grimmova pravljica o »Rdeči kapici in hudobnem volku« je dovolj znana, da ni treba ponavljati vsebine. Tudi tukaj se srečujemo s časovnim »nekoč« in krajevnim »nekje« ter konfliktom med Dobrim in Slabim, kjer Do-

bro zmaga, Slabo pa je poraženo in kaznovano. Kljub temu, da mnogi te klasične forme pravljic zavračajo, češ da je treba preiti k novim, sodobnejšim oblikam mladinske dramske literature — v realizem, in da je treba otroku predočiti razliko med pravljico in resnico, ne moremo oporekati, da »Rdeča kapica« in druge pravljice niso za otroka privlačne. Fantazijski in čustveni svet otroka, tja do 10. leta, sta vse preveč razgibana

in občutljiva, da bi mogla prebaviti realistično risanje raznih dogodkov, pa čeprav tudi dogodkom iz vsakdanjega življenja kdaj pa kdaj radi prislunemo. Da bo pravljica ostala za otroka tudi v bodoče najprivlačnejše razvedrilo, ni treba dvomiti. Da je temu tako, dovolj zgovorno priča nadpovprečno velik obisk gledaliških prireditev, ki so namenjene mladim gledalcem.

Morda bi kazalo pogostejše segati po mladinski dramski literaturi. Moralni uspeh bi bil vsekakor večji. Kaj je boljše: slabo obiskana uprizoritev za odrasle, ali dobro obiskana uprizoritev za mladino? — Toliko v premislek našim prosvetnim društvom!

Pri sestavljanju mladinskega repertoarja pa nalete naša prosvetna društva na prvo težavo: mladinske dramske literature, izvirne in prevodne je namreč razmeroma malo. Zato so naša gledališča, zlasti amaterska, prisiljena posegati v »železni repertoar«, mladinske dramatike in uprizorjati, kar gledamo že deset in več let.

Zdaj pa še nekaj bežnih vtisov o uprizoritvi »Rdeče kapice« v Kranju.

Igrico je domiselno in na vizuelne učinke preračunano režiral Beno Dežman, ki velja že vsa leta po vojni za najspretnejšega mladinskega režiserja v Kranju. Da je imel trdo delo, je moč sklepati že iz števila nastopajočih. Situacijsko in govorno je moral namreč razgibati blizu 40 igralcev — nosilcev večjih vlog in komparzerijo. Delo je v celoti dobro uspelo, seveda pa moramo nekaterim manj rutiniranim igralcem v prid tu in tam spregledati kakšen droben spodrsljaj. — Ljubko in zelo funkcionalno sceno je zamilil Saša Kump, glasbene vložke pa je komponiral Viktor Fabiani.

Končni vtis: naši najmlajši — tem je tudi uprizoritev namenjena — so z delom zadovoljni ... navdušeni.

S.

Prizor iz tretjega dejanja komedije Sturta Olivera »Čudovite pustolovščine«. Od leve proti desni: James (Milan Štok), Gilson (Ruda Krulc), Mortimer Travers (Tone Hotko), Henrieta Travers (Božena Iglič), Mary Duquesne (Tatjana Potisek) in Wilson Travers (Franci Brešar).

PRIZOR IZ DRUGEGA DEJANJA — RDEČA KAPICA (METKA ŠTOK) NALETI V GOZDU NA VOLKA (LADO URSIČ)

S slikarske razstave v Kranju

PABLO PICASSO: Akrobatska družina

MLADA RAST

Dragi cicibančki in pionirji!

Res, zelo sem bil presenečen tiste dni, ko je jemalo slovo staro leto in smo stopali v novo obdobje. Vsako jutro je bilo v nabiralniku kar čuda dosti pisem in v njih skrite tople in priske želje. Ali naj se vsakemu posebej zahvalim? Ne, ni mogoče. Res pa bi se posebej rad zahvalil za prisrčna voščila pionirjem odreda Stane Kavčič s Primskovega, vojaku Slugi Antonu, ki je na odsluženju vojaškega roka v Požarevcu, Marinki in Slavku Pajtnar iz Tržiča, Brišar Jani z Javornika in še mnogim drugim.

Dragi cicibančki in pionirji, ali ste bili pretekli petek kaj presenečeni, ko ste obračali ta presneti naš časopis? Vem, da ste si mislili: O, ta dedek Kosobrin, pa nam jo je zopet zagodel! Kaj, nič ni bilo prijetnega branja? No, pa ste danes prijetno presenečeni, pogledajte samo naslov in kar cela stran je razgrnjena pred vami, veste, tako bo tudi vnaprej. Seveda ne boste obračali strani vsak petek, ampak samo vsakih štirinajst dni.

Da pa bo ta stran res peštra, zanimiva, bomo poskrbeli mi in tudi vi sami. Uvedli bomo marsikaj novega, vas pa bomo pritegnili k sodelovanju takole:

Razpisujemo pet lepih nagrad:

- I. nagrada din 1.500.—
- II. nagrada din 1.000.—
- III. nagrada din 500.—
- IV. in V. nagrada po eno lepo knjigo

Te nagrade bodo razdeljene dne 8. februarja ob obletnici smrti pesnika dr. Franceta Prešerna. Nagradjeni bodo oni cicibančki in pionirji, ki bodo do tega dne poslali kak lep prispevek: pripovedko, basen, pesmico, opis kakega življenja ali karkoli podobnega. No, mladi peropraski, sedaj pa kar na delo, časa je dovolj. Prosim vas pa samo, da mi ja kdo ne bo prepisoval iz kake knjige ali časopisa.

In sedaj še nagrade za pravilno rešitev noveletne križanke. Izbrani so bili:

1. Justina Naglič, dijakinja, Radovljica, Prešernova 10 — prejme knjigo: A. Miler: Repoštev;
2. Mesec Stanke, učenec IV. raz. Bukovčica, p. Selca, knjigo Juša Kozaka: Rodno mesto;
3. Slavko Pajtnar, učenec, Tržič, Partizanska 12 pa knjigo A. Martič: Jezero na Planini.

Dedek Kosobrin

Miha Kljinar:

ZA BISTRE GLAVICE

KRIŽANKA: »KNJIGA«

Vodoravno:

1. veznik — kadar, 3. kos zemlje, obdan z vseh strani z vodo, 6. obiskovalec šole, 8. Jadranski otok v Kvarneru, 10. prodajalec knjig, 13. del voza, 14. moško ime, 15. osebnost zaimnek, 16. prvi črki primka in imena slovenskega pisatelja (Visočica kronika), 17. poudarek, akcent, glasno.

Navpično:

1. domača žival, 2. hranivo, ki ga dobimo iz oljke, repice ali lanu, 3. skupina celic, ki opravljajo določeno nalogo, 4. naokoli, 5. gora nad Tolminom, 6. prebivalec Velike Britanije, 7. dva samoglasnika, 9. pišča, ki so jo prinesli v Evropo Turki, 11. žensko ime, 12. zver iz družine mačk.

REŠITEV

NAR. OTOK, SOLAR, KRAJ, KNJIGAR, KO, OTOK, SOLAR, KRAJ, KNJIGAR

ZIMSKA ZGODBICA

Joj, v skrbeh je oče Bor; zima je, a plašča nima, nejevoljen v mrazu kima in snežinke kliče v zbor:

Ne mudite se, snežinke, urno z delom pohitite, topla oblačila stikite in oblecite mi sinke — bore moje, hčerke snreke; burja nož mraz s poseke. Meni kožuš ustrójite, z bisernino ga pošijte, s srebrnino ga posujte, glavo s kučmo mi pokrijte, topel škorenj mi obujte, da mi bo gorko v nogi; star sem, zebe me hudó.

Ne skrbite, oče Bor! Koj se bomo zavrteli, urno z delom pohitite,

da vsem tkalkam bomo vzor. Preje je nebo napredlo, statve je prinesla zima; revež, kdor zdaj plašča nima, tega še hudo bo zebo. A za vas me poskrbimo, stikemo toplo oblačilo, okrašeno z bisernino in posuto s srebrnino. In v bogata oblačila vam oblečemo vse sinke, hčerke vse in vso družino; pridne tkalke smo snežinke.

In so tkale, pridno tkale, v belem kolu se vrtele pridne tkalke, tkalke male. Ko na tla so trudne sešle, gozd blestel je v srebrnini, oče Bor se grel v kožuhu in zadremal zadovoljen kakor vsakdo v mehkem puhu.

Kako se naučim igrati šah?

I. KAJ VSE MORA BITI ZA ŠAHOVSKO IGRO

Vsi ste gotovo že slišali ime šahovnica. Da, brez nje si ne moremo zamisliti šaha. To je kvadratna poloskev z 64 belimi in črnimi kvadratnimi polji. Kako izgleda, jo vidite tudi na sliki. Številke, ki so ob njej in črke, kot tudi šahovske figure, naj vas za sedaj nič ne motijo. O tem bomo govorili kasneje. Šahovnica je, bi lahko rekli, borbeno polje. Kdo pa bo vodil borbo na tem polju? Vojaki, če jih tako imenujemo. Seveda pa borbe ne more biti, če ni dvojnih armad, ki sta si sovražni. Zato imamo pri šahu belo in črno vojsko, katere vsaka šteje 16 »mož«. Te pa imenujemo šahovske figure. Kot vidimo, imamo pri šahu dve strani, belo in črno vojsko. Za vodjo te vojske pa je potreben človek, in sicer dva, saj ima vsak svojo. Ljudi, ki namesto komandiranja vojakom delajo poteze s figurami na šahovnici, imenujemo šahiste.

16 JE BELIH IN PRAV TOLIKO ČRNIH FIGUR

Kot smo že rekli, ima vsak od nasprotnikov enako število figur, in sicer: kralja (K), damo (D), 2 trdnjavi (T), 2 lovca (L), 2 konja (S) in 8 kmetov (p). Kaj pa pomenijo črke, ki so v oklepajih? Nič posebnega, vendar si jih morate dobro zapomniti. S temi črkami bo-

mo odalej naprej vedno zaznamovali figure. Naslikali pa jih bomo takole:

Kralj je najvažnejša figura. Kdor v igri zgubi kralja, je premagan — matiran.

Najmočnejša figura je dama. Njena moč je tolikšna, kot 9,5 kmetov.

Trdnjava ima moč 5 kmetov.

Vsaka stran ima enega belopoljnega in enega črnopoljnega lovca. Oba skupaj sta močna kot 7 kmetov.

Konj ali skakač (zato je za njega znak tudi črka »S«), je skoraj enako vreden lovca. Njegova moč je za tri kmetete.

To pa je kmet. Ze zdaj si zapomnite, da gredo kmetje vedno le naprej in nikdar nazaj. Zato ravnejte z njimi previdno in ne pošiljajte jih prehitro v nasprotnikov tabor. Če bi bilo potrebno, se ne more umakniti.

Kako postavimo figure na šahovnico preden bomo začeli z igro, vidite na sliki. Pazite pa dobro, da boste imeli šahovnico pred seboj postavljeno vedno tako, da bo v desnem kotu belo polje.

kopita so pomandrala polja in sovražni konjeniki so požigali vasi.

»Hčere nam daj za žene! Vsakemu eno!« so silili v starega kneza. Ta pa je odkimal z glavo. Ubili so ga, njegov grad pa spremenili v razvalino.

Kneže so odšli med ljudstvo. Ob-lekle so raševino. In Breza se je omo-žila s pastirjem, Bleda s kmetom, Bela pa je vzela rudarja. Njih otroci in vnuki pa so skrili v srce modrost sta-rega kneza in ljubezen njegovih hčera.

Tuji so prinesli v deželo trde čase. Možje in žene in otroci so morali lo-mniti kamenje za nov grad. Na strmí pečini blizu razvalin starega gradu so grofje hoteli imeti svoj dom. In imeli so ga! Ljudje pa so tej pečini začeli praviti Ajdna zato, ker so na njej pre-bivali tuji, ki so živeli kakor Ajdje. (Nadaljevanje in konec prihodnjic).

MODRA LISICA

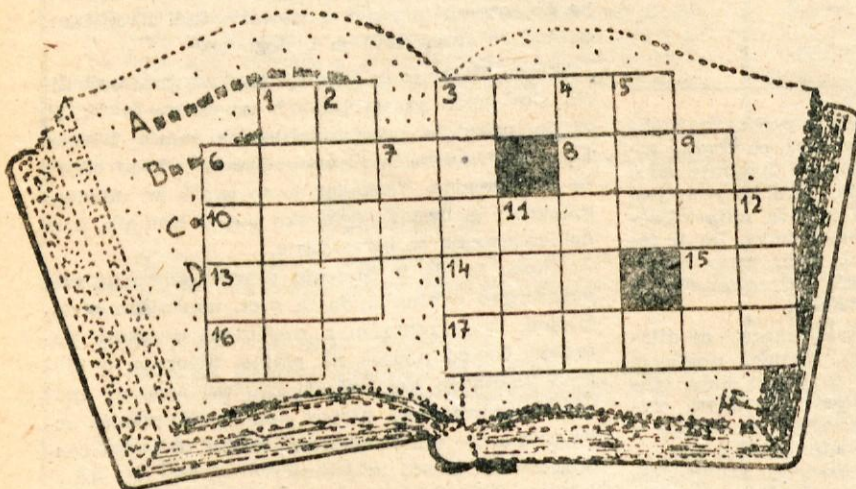
Na Himalajskem pogorju, kjer sneg tudi poleti ne skopni, je jezero in ob jezeru vas Rumpur. V tem kraju so ljudje zelo ljubili modro barvo in vse njihove obleke so bile sešite iz modrega platna. In v vasi je živel mož, ki ves dan ni počel drugega kot bar-val platno.

Nekoč je žena tega moža skubila kokoš. Duh po sveže zaklani perutnini je privabil lisico. Skočila je na streho, pod katero je žena skubila kokoš. Ker pa je prejšnji dan deževalo in je bila

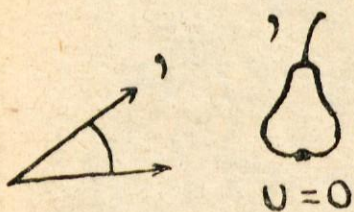

streha gladka, je lisici spodrsnilo in padla je v čeber, poln modre barve. Ko se je izkocabala, je bila tudi ona modra.

Taka je prišla v gozd med ostale ži-vali. Le-tem se je zdela zavoljo njene barve nekaj posebnega in izvolile so jo za kraljico, kajti še nikoli niso bile videle modre lisice. Potem pa je pri-šlo deževje in izpralo z lisice modro barvo. Postala je taka, kot so bile vse ostale lisice. Ko so živali to videle, so se razjezile nad prevaro in lisico raz-trgale. Prev M. S.

REBUS

UGANKA

Rešitev: KOROŠKA

Kdo naredil kar čez noč z nitk srebrnih si je pot, vse grmovje okrasil, a umetnik v njem se skril? (Pašek)

ZA SMEH

DOBRO SRCE

»Očka, daj mi prosim dvajset dinar-jev.« »Čemu ti bo denar?« »Dal jih bom invalidu.« »Kje pa je?« »Tamle kostanj prodaja!«

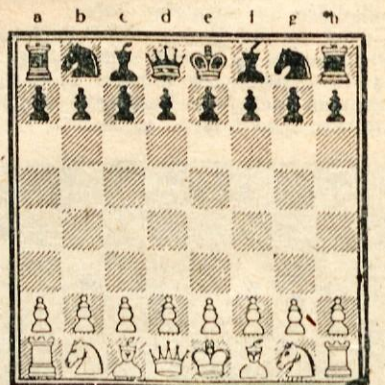
RAZKUŽEVANJE

Martinek je opazoval mamo, ki je polagala v krop posodo, katero je prinesla iz bolniške sobe.

»Kaj pa delate mama?«

»Vidiš, Marinka je zelo bolna in bi se lahko z bacili, ki so se prilepili na posodo, okužili tudi mi. Zato krožnike in skledke prekuham ter tako uničim bacile.«

Po dolgem odmoru pravi Martinek: »Mama, zakaj pa rajši ne prekuhate Marinke in bi tako uničili vse bacile naenkrat.«

knjig ali časopisov. S to šahovsko abecedo ima vsako izmed 64 polj svoje ime. Na primer: a1, je polje v levem kotu šahovnice; d5 je polje, ki je na d liniji v 5. vrsti itd.

Do prihodnjic se pridno naučite, dragi cicibančki in pionirji vse, o čemer smo danes govorili. Vse, kar ste se danes naučili, bomo v prihodnje vedno potrebovali, zlasti pa si dobro zapomnite šahovsko abe-cedo. FaBo

gorenjske
bodice

PRIPISEK K JUBILEJU

KAMEN
spotike

Nekaj drobcev iz dražgoške bitke po pripovedovanju preživelih udeležencev

»Zelo živo se spominjam, kako nas je Peternejev Tine z Zirovskega vrha vso noč stražil,« pripoveduje tovariš Milan Žakelj. Rahlo se nasmehne in nadaljuje: »Prvi dan bojev je bilo to. Vsi izmučeni smo že v trdi temi prišli s položajev. Utaborili smo se ob pokopališču. Kar brž smo postavili stražo in se odpravili k počitku.

Za stražarja so postavili Tureta Peternejeva, nemara zato, ker je bil čez dan v »zaledju«. Bil je to tih, miren fant. Nekateri so ga celo imeli za čudaka. Nikdar ni ugovarjal in je vse napravil, kar si mu ukazal.

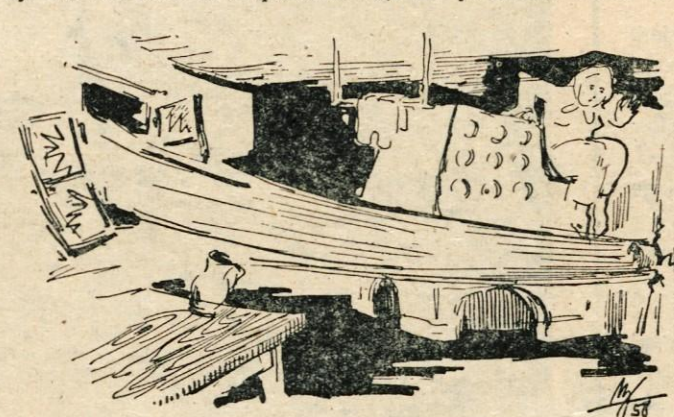
In tako je Tine stražil. Na rami mu je čepela velika francoska puška. Potrpežljivo je meril pokopališče počez in povprek. Borci so vsi izmučeni pospali kot ubiti in nihče ni pomislil na izmeno. Ker se Tine tudi sam ni pobrigal za to, je seveda stražil vso noč.

Sele ko smo vstali smo ga opazili, kako še vedno opieta v enakomernem ritmu s svojo dolgo puško po pokopališču. Ni se pritoževal, ko nas je opazil.

Sele pri dnevu smo potem ugotovili, da je Tine vso noč stražil s puško brez municije.

Sedeli smo v prijetni prostorni izbi pri »Birtu«, kjer je bil za časa bojev štab bataljona. Beseda je dala besedo in stari borci, udeleženci dražgoških bojev, so se v živahnem pomenku spominjali posameznih značilnih trenutkov in velikega boja pred 16 leti.

izstrelili približno 100 granat. In zato ni čudno, da se je primerilo tole: pri Hkavšču je na peči sedela Francka Basaj, ko je nenadoma skozi okno treščila granata in se tik ob peči globoko zarila v zid, tako da ji je bilo videti samo zadnji del. Na srečo ni eksplodirala

in Francka se je tako srečno — čeprav nekoliko preplašena — rešila iz hiše.

Tov. Biček se še živo spominja, kako so boji začeli. »Takrat smo nemško patroljo, ki je prišla na smučeh iz Kroke kaj zlahka razbili, čeprav so tudi Nemci pod hribom kaj vneto silili proti nam.

Naslednji dan pa se je naš položaj precej poslabšal, kajti Nemci so na nasprotni hrib postavili dva težka mitraljeza in prav ta dva mitraljeza sta nam delala več težav, kot vsa nemška vojska skupaj. Če teh dveh mitraljezev ne

hočete napisati nekaj o dražgoškem borcu Mirku Kraljiču - Cernetu. Osemnajst let mu je bilo ko je 1941. leta prišel v partizane. Doma je bil iz Pirnič. Tih, boječ in skromen fant je bil v začetku Mirko. Ko pa je videl, kako so mu Nemci v nekem spopadu ustrelili brata, se je nekaj v njem spremenilo. Postal je boren, kakršnih ni bilo veliko. Jaz sem vedno občudoval njegovo junanštvo. 1944. leta so ga Nemci obkolili na nekem skednju. Izhoda ni bilo. Zato si je Mirko razrežal obleko, škornje, razbil uro in uničil vse, kar bi bilo količjak uporabljivega, potem je streljal na Nemce vse do predzadnjega naboja, z zadnjim nabojem pa si je sam vzel življenje. Razen njega sta padla tudi njegova brata Slavko in Izidor. Od Mirkota še nihče doslej ni ničesar pisal. Zato napišite namesto mene tokrat nekaj o njem.

ABC

Ko so v Strževem postavili spomenik padlim borcem, so računali s predvideno preložitvijo kakih sto metrov ceste, da bi zmanjšali sedanji ovinek. Na zboru volivcev jim je bilo

zagotovljeno, da se bo to kmalu zgodilo, ker bi preložitve ceste terjala le malenkostna sredstva. Vendar pa se mora cesta za zdaj še kar zvijati v ovinku mimo stebričev okrog spomenika.

Tovarištvo in disciplina
potrebna za nadaljnje deloOBČNI ZBOR GORENJSKE
ROKOMETNE PODZVEZE

Prve težave so premagane

V soboto je imela Gorenjska rokometna podzveza v Stražišču pri Kranju svoj prvi redni letni občni zbor, kjer so pregledali dosedanje delo in se pomenili o bodočih nalogah. Rokomet je na Gorenjskem razmeroma še mlad šport, saj ga organizirano gojijo šele od lani, ko je bila tudi ustanovljena rokometna podzveza. Zato je šlo v tem prvem letu malo teže. V upravnem odboru so bili največje mladje ljudje, ki pri tem delu še niso imeli mnogo izkušenj. Razen tega pa je vse delo slonelo le na nekaj ljudeh, ostali pa niso kazali posebnega zanimanja za delo. Kljub vsem težavam pa lahko rečemo, da je bilo delo Gorenjske rokometne podzveze v prvem letu uspešno. Za bodoče so na občnem zboru sklenili, da bodo razširili ta šport po vseh Gorenjski, pri čemer naj bi jim bil v veliko oporo TVD »Partizan«.

V petek so se nogometaši kranjskega »Triglava« zbrali na rednem letnem občnem zboru, na katerem so pregledali delo v preteklem letu in se pomenili o težavah in njihovih vzrokih. Po poročilu predsednika in tehničnega referenta je bila razprava. Kvaliteta kranjskega nogometa se je v zadnjih letih nedvomno izboljšala, kar se kaže tudi v uspehu kluba. V jesenskem delu tekmovalja je prvo mesto dosegel 2. mesto v LP nogometni ligi, medtem ko so vsa ostala mesta dosegla prva mesta.

Nedisciplina, ki je bila pred leti eden največjih problemov kluba, se je v precejšnji meri izboljšala, toda disciplinski odbor bo moral še vnaprej skrbno paziti na red. Pri tem pa ne bo smel segati le po disciplinskih kaznih, temveč iskati tudi vzroke nediscipline. Odnosi med trenerjem in igralci niso bili najboljši. Igralci čisto tudi niso zadovoljni s tehnično komisijo, predvsem zaradi sestave moštva. Končno — tudi med igralci samimi ni bilo vedno vse prav. Za uspeh vsakega kolektivnega športa je razen tehnične sposobnosti potrebno tudi tovarištvo, ki mora vezati posameznike v enoten kolektiv. V društvu pa so igralci združeni po posameznih skupinah, med katerimi so bili slabi odnosi. V bodoče bo morala uprava kluba poskrbeti, da se bodo ti odnosi izboljšali, kar bo prineslo tudi večji uspeh društvu.

Na gorah nam je lepo

Ni še dolgo, ko se je na Kravcu mala družba vsedla za »zeleno mizo« in razpravljala o ustanovitvi Mladinskega odseka pri PD Kranju. Od tega je komaj 2 meseca; srca, doslej nevedna in neizkušena, so se v nemalo ob pogledu na naše gorske velikane. Za nas vse je to nepozabno doživetje.

Vsi smo se resno oprijeli dela na svojih šolah in prvi sadovi tega dela so že tu. Deset izletov! — Malokje so mladi planirci pokazali toliko zanimanja in ljubezni do naših gor.

V dveh mesecih 10 izletov: Kravac, Kališče, Zaplata, Lubnik in še dosti manjših.

Vendar povsod ni tako rožnato... So šole, ki so pozabile na Kravac in na naloge, ki smo si jih zadali! — — —

Pa v bodoče? Pred nami je mnogo dela, vendar to delo človeka ne utrjuje, temveč ga krepi!

V nedeljo smo bili na pohodu v Dražgošah, pripravljamo pohod v bolnico »Franja« — seminar na Vrhič, — mislimo pa tudi že na Triglav.

V naše vrste moramo vključiti še več mladih močnih ljudi, ki bodo postali dobri tovariši in ljubitelji naših gorskih lepote!

M. H.

Šenčurjani napovedujejo
živahno športno dejavnost

Pred kratkim je imela športna sekcija DPD »Svoboda« Šenčur svoj redni letni občni zbor, katerega se je udeležilo precejšnje število članov, zlasti mladine.

Kljub temu, da so do občnega zbora obstojale 4 podsekcije (nogometna, namizni tenis, šah in odbojka) je bilo iz poročil razvidno, da delo v njih ni bilo najboljše, saj je le nogometna sekcija (mladinci in člani v gorenjski nogometni ligi) dosegla pomembnej-

še uspehe. Občni zbor in konferenca mladinskega aktiva pa pomenita nedvomno prelomnico za nadaljnji razvoj športa v Šenčurju, saj sta nakazala vrsto predlogov in sprejela več koristnih sklepov. Govora je bilo o tem, da so dani v Šenčurju vsi pogoji za ustanovitev Partizana, če bi bila zagotovljena dvorana v Zadržnem domu. Ker pa to ni mogoče, so ustanovili, na splošno željo članstva, še smučarsko in atletsko sekcijo. Sedaj je delo na splošno zaživelo, zlasti v namizno teniški sekciji. Poleg članov in mladincev je postala zelo aktivna tudi 10-članska ženska namiznoteniška ekipa. Redno trenirajo dvakrat tedensko v popoldanskem in večernem času. V petek je pričela z rednim delom tudi šahovska sekcija. Le-ta bo pričela z nadaljevanjem šahovskega turnirja, ki so ga prekinili v lanskem letu. Z največjim poletom pa je pričela z delom smučarska sekcija. V Srednji vasi so člani pričeli graditi 20-metrsko smučarsko skakalnico. V tamkajšnji okolici sicer ni primerne terena, zato so skakalnici morali napraviti umetni zalet. Sekcija ima tudi že tesne zveze s pionirskimi odredi v Voklem, Šenčurju in Olševku, ki že pripravljajo načrte za smučarsko tekmovanje z najmlajšimi. Če bo sta spomladi s takim poletom pričeli z rednim delom tudi odbojarska in atletska sekcija, se v Šenčurju zlasti mladini obeta dovolj zdravega športnega udejstvovanja in razvedrila.

PETER NI ZADOVOLJEN

Prijatelja Petra iz šolskih let sem srečal v nedeljo zvečer v mlečni restavraciji. Po šestih letih sva si spet veselo segla v roke, tokrat ne več kot fantiča, ampak kot moža. Pogovor je hitro stekel. Vsa od naju je imel pripravljenih kopico vprašanj.

»Si že dolgo v Kranju?« sem pričel prvi vpraševati.

»Kmalu bom slavil četrto obletnico prihoda. Zelim, da bi ostal Kranjčan tudi vnaprej,« je dejal prijatelj.

»Imaš dolro zaposlitev?«

»Tako, no. Pri gradbenem podjetju sem. Med zidarji sem si poljsko delo in družbo.

»Jaz pa delam v tovarni,« sem mu pojasnil. »Rad pa bi dobil kakšno sobico, da se mi ne bi bilo treba vsak dan vozariti z vlakom.«

»Tudi jaz sem včasih mislil na tovarno, potem pa je naneslo drugače in zaposlil sem se tam, kjer so najbolj potrebni delavci,« me je prekinil Peter. Nato je pripovedoval, kako je prišel med gradbene delavce in kako dolgo je trajalo, da je dobil stanovanje. Z dvema prijateljima si deli zdaj prostor v majhni, tesni podstrešni sobici. Zadovoljen je, da ima vsaj nekje svoj kotic, četudi je pozimi mrzel in ga predrago plačuje.

»Ti boš laže dobil stanovanje, če ne drugje, v

samskem domu, ker si v tovarni, me je potolažil.

»Kje pa se hraniš,« sem povprašal Petra čez nekaj časa.

»Povsod in nikjer. Hrano imam precej neredno, kot vsi samci, posebno pa še gradbinci. Zajtrk bi najraje skuhal doma, pa nam gospodinja ne pusti uporabljati kuhinjskega. Če vstanem dovolj zgodaj, grem zajtrkovat v mlečno restavracijo, ob slabem vremenu in kadar sem zaspan, pa odidem na delo kar tešč. Za malico si običajno kupim nekaj kruha in salame.

»Toda, saj takšna nerednost vendar škoduje zdravju?« sem ga opomnil.

»Vem, le prereditokaj se spomnim na to. S kosilom in večerjo nikakor ne morem priti na red. Hranil sem se že malone v vseh kranjskih gostilnah in kuhinjah, pa do sedaj nisem bil še nikjer zadovoljen. Hrana je povsod razmeroma draga in za najcenejše kosilo moram plačati 90 dinarjev.

Začudil sem se: »To je pa res nekoliko predrago. V Ljubljani n. pr. lahko dobiš kompletno kosilo za 68 in 55 dinarjev, večerjo pa za 55 in 34 dinarjev.«

»Kje pa kuhajo tako poceni?«

»V ljudski kuhinji. Razen tega pa naročiš tam vedno lahko enolončnico za 34 dinarjev,« sem mu pojasnil.

»Saj imamo tudi v Kranju ljudsko kuhinjo,« je

dejal na to Peter. »Leto dni že dela in v njej sem se aboniral takoj po ustanovitvi. Vmes sem jedel še drugje, zdaj pa že nekaj mesecev spet zahajam tja. Za kosilo plačujem 90 dinarjev. Delavci smo med abonenti pravzaprav v manjšini — mislim, da zaradi tega, ker kuhinja ni »ljudska«. Pod tem nazivom si namreč predstavljam, da bi morala kuhati preproste, poceni in kljub temu okusne jedi. Marsikdaj si želim za kosilo kaj domačega, kako dobro enolončnico, vendar tega v menzi ne morem dobiti. Rad bi se najedel tudi za 40 ali 50 dinarjev,« je dejal Peter. Potem bi se tudi število abonentov povečalo, predvsem delavcev. In še nekaj se mi ne zdi prav, kar sem že večkrat povedal: to, da v ljudski kuhinji abonenti ne dobijo večerje,« se je pritoževal prijatelj.

»Kot vidim — zahajajš večkrat v mlečno restavracijo,« sem ga opomnil.

»Že, toda človek se tega naveliča leto in dan jutraj in zvečer.« Pritrdil sem mu. Tudi meni bi se slej ali prej zgodilo enako.

Ko sem tisti večer stopal proti postaji, sem ugotovil, da sem v nekaterih stvareh pravzaprav na boljšem kot prijatelj Peter, vsaj kar zadeva prehrano. Zdaj se tolažim, da bo do tedaj, ko bom dobil stanovanje v Kranju, naša tovarna ustanovila svojo menzo, kjer se bom lahko poceni hranil. Razen tega bodo pri nas v kratkem delili toplo malico, česar pri gradbenih podjetjih zaradi zaprtosti delovnih mest in stalnih sprememb nimajo.

-ey

MIMI MALENA
KONČE VIGENC
ROMAN 100

»Drugače bi ne mogel delati v njih! Letos pa nisi plačal najemnine,« ga je enako ostro zavračal Miklavž.

Dominik se je hripavo zasmel. »Na svojem naj plačujem najemščino? Ali ste ob pamet?«

»Na svojem ne, na njegovem pa! Saj veš, da si bosta tudi vigence delila. Če se fant ženi, je čas, da se to dožene do kraja.«

»Spodnji vigenc naj vzame, če ga je volja,« je odrezavo rekel Dominik. »V zgornjem sem zabil preveč denarja, da bi ga dal iz rok.«

»Spodnji... kaj, samo spodnjega?« se je razjezil Miklavž. »Niti za tretjino zgornjega ni vreden! Mu boš pač moral prepustiti tudi del zgornjega.«

Dominik je škrtnil z zobmi, kazalo je, da bo planil od mize. »Ali se vi ženite? Gre za vaše premoženje? Vi še toliko niste nikoli imeli, da bi položili glavo na svoje! Kar ste zaslužili, ste sproti pogнали, zdaj pa barantate z menoj za Aleševol.«

Miklavž se ni razgrel, kakor je bila sicer njegova navada. Še dokaj mirno je zavrnil nečaka:

»Je že res, da nikoli nisem imel lastne strehe, pa imam le kot in hrano izgovorjeno v hiši! Dobro vem, kako te to grize in da bi me raje danes poglal kot jutri! Ampak morebiti bi tudi ti nikoli ne imel lastne strehe nad glavo, če bi se te Ana ne bila usmili!«

Ana je odrinila šivanje in vstala. »Kaj pa govorite, stric?« je vprašala, vsa v strahu, da bodo spet začeli grizti drug drugega. »Dominik je moj mož, on je tu gospodar, dovolj dobrega je storil nam vsem!«

Stric in brat sta se spogledala in se skoro hkrati zasmejala. Miklavž je smeje dejal:

»Nama z Alešem ni storil nič dobrega, nama ne!«

Ani se je še zmeraj zdelo, da so se sporekli brez potrebe. Ni se zavedala važnosti bratove odločitve. Sedla je nazaj in spravljivo rekla:

»Ne vem, zakaj bi se prepirali! Saj bi lahko Dominik in Aleš delala skupaj kot družabnika.«

»Družabnika« je bila nova beseda, ki jo je zadnje čase nekajkrat slišala od Dominika. Če bi ne bila tako zatopljena v lastne majhne zadeve, bi bila iz moževega govorjenja o družabnikih lahko spoznala, da Dominik na tistem pogosto razmišlja o tem, kako bo, ko bo Aleš prevzel svojo dediščino. Seveda pa ni mislil, da se bo to zgodilo tako kmalu.

»Ne,« je rekel prvi Aleš, »midva ne moreva biti družabnika.«

»Ne,« je pribil tudi Dominik. »Ne moreva, ker nočem, da bi Špan držal roko nad nama.«

»A saj smo vendar ena družina,« je osuplo dejala Ana.

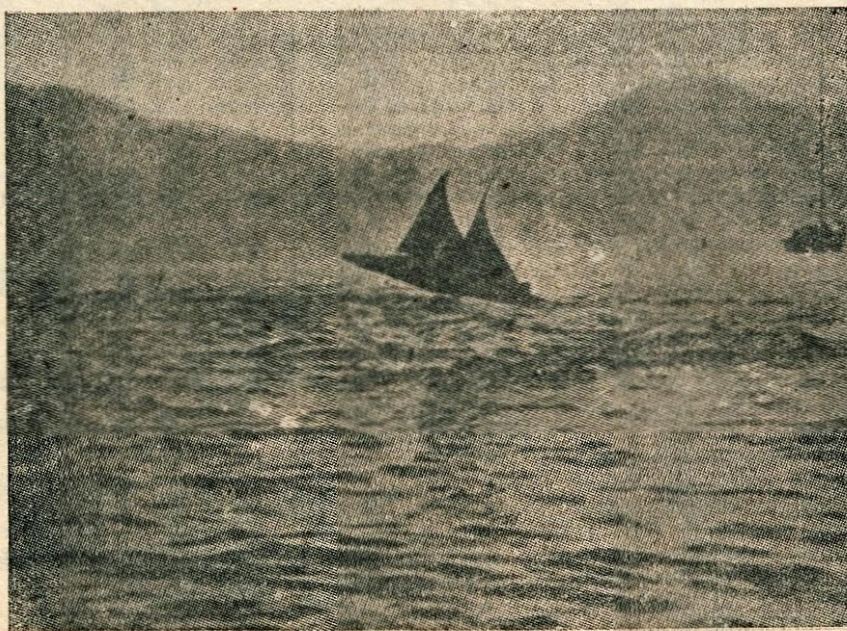
»To je, da nismo,« je rekel Dominik. »Ko se Aleš oženi, bomo še manj.«

»Saj! Hišo bo treba razdeliti,« je z nekakšnim zadovoljstvom pripomnil Miklavž.

»Zakaj bi je pa ne mogli?« je vprašala Ana in hotela še nekaj reči, kako si ona zamišlja delitev, pa ji je Dominik odrezal besedo:

»Preklete neumna reč, takale delitev,« je rekel. »Dve družini pod isto streho, dve ženski, dveh vrst otroci...«

»Zaradi mene...« je spet začela Ana, toda Dominik ji ni pustil izgovoriti do konca.

Do sedaj smo vedeli, da ima velilkanska riba »morski vrag« poleg svoje velike teže tudi to sposobnost, da leti. Vendar je bilo primerov, da bi »morski vrag« letel, le malokdaj videti, da bi kdo takšen let ujel na filmski trak, pa je bilo skoraj nemogoče. Na sliki, ki jo vidite, je posnet prav takšen slučaj, ko je »morski vrag«, težak okoli 1000 kg z razponom »kril« okoli 6 m, »jadralski« v višini 3 m nad morsko gladino. Posnetek je bil narejen na Karibskem morju.

Novo tekmovalno področje med SZ in ZDA

Katera bo prva stopila na južni tečaj?

Elain Shephard, 34-letna ameriška novinarica in žena upokojenega polkovnika letalstva, je zelo podjetna in se zdi, da bi se hotela uveljaviti z nekim posebnim podvigom: hotela bi namreč biti prva ženska na svetu, ki bo stopila na tla južnega tečaja.

Ugotovila je namreč, da so v sovjetski odpravi, ki v okviru geofizikalnega leta opravlja proučevanja in prodira proti

južnemu tečaju, tudi tri Rusinje. Domnevajo, da bo ena od teh odšla tudi na južni tečaj, tako da bi na ta način Sovjetska zveza dosegla še eno prvenstvo in ponovno v nečem prehitela Američane.

»Bil bi že čas, da bi tudi mi v nečem bili prvi« — Pravi Elain Shephard.

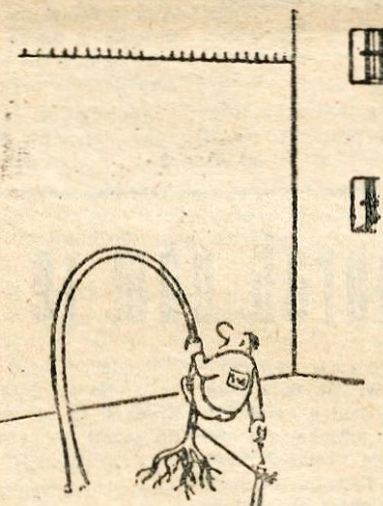
Zdi se, da je podjetna novinarica uspešno zainteresirala častnike ameriškega letalstva, ki sodelujejo v ameriški odpravi in da ima zato nekaj možnosti, da ji bo to njeno zamisel uspelo uresničiti, seveda, če bodo Američani pohiteli. Elain Shephard je že bila na poti proti antarktičnemu področju in je prispela na Novo Zelandijo, od koder bi morala nadaljevati pot z letalom.

Toda tam so Elain Shephard zadržali. Iz Washingtona je namreč prispela brzojavka, da te ženske ne smejo pustiti na jug in da jo morajo takoj vrniti. Tako se je tudi zgodilo. Vkrkali so jo na štirimotorno ameriško letalo in pred dnevi je prispela v Washington, kjer je izjavila:

»Počakati moram, dokler se spor ne razčisti. Mornarica je postavila svoj veto proti namenu letalstva, da me pošlje na južni tečaj, toda borila se bom in sem prepričana, da bom prva ženska, ki bo stopila na tla južnega tečaja.«

Ne obstaja torej le ljubosumno tekmovanje med rodovi ameriške vojske na področju raket in satelitov (čemu se hkrati pripisujejo delni dosedanj neuspehi Amerike na tem področju), ampak tudi glede tega, katera ženska bo prva stopila na južni tečaj.

ZA RAZVEDRILO

OPTIMIST

Bila je res lepa, ime ji je bilo tudi Vida, bila je doma z Gorenjske in stala je ob morju. Stala in strmela čez morsk plan, ki je bila vsa en sam samcat plav dragulj. Strmela je in sanjala, če ne o zamorecu kraljice španske, pa gotovo o zagorelem in stasitem kavalirju, ki je včeraj tako drzno krožil krog nje v morski kopeli.

Ni dolgo sanjala. Nekaj sto metrov niže se je pojavil spet njen kavalir, sedaj v čolnu in ognjevitno rezal belo brazdo vzdolž obale naravnost proti njej. Se mikavnejši je bil kakor včeraj, in še stasitejši. Te njegove čvrste roke, kako prožno so se iztezale in pritezale! Tako prikupen se ji je zdel in tako zaupanja vreden... Kako lep bi bil ob njem večer tam pod palmami na obali...

Kavalir je uganil njene sanje. Ze je pristal ob bregu, skočil iz čolna kakor delfin, se spoštljivo priklonil in pozdravil:

»Tako lepi, pa tako sami. Bi vas smel povabiti na kratek sprehod po morju? Ne bo vam žal!«

Lepa Vida se je zmedla, povabilo je bilo drzno, a zapeljivo. Za bip je sicer ujela iz njegovih sivih oči odblesek, ki

Lepa Vida je pri morju stala...

ni bil lep. Zazdelo se ji je celo, da je ta odblesek obvisel na njeni zlati ovratni verižici. Toda že je ugasnil in gledale so jo spet predirjljive oči uglajenega kavalirja, prav takega, o kakršnem je sanjala. In stopila je z njim v čoln...

Sprehod po morju ni bil kratek. Kavalir je vedel, kakšen plen se mu je ponudil. Zorno deklet, katere vrat in neder je krasila tako lepa, tako mamljiva zlata verižica. Bil je mojster v nežnih spretnostih in zato jo je smel prav kmalu objeti čez pas; ker je bil pa potem še nežnejši, mu je dovolila tudi poljub. Dovolila mu je celo, da ji je snel z vratu verižico, saj mu je tako zelo ugajala. Kako iznajdljiv je bil ta njen kavalir. Predlagal ji je namreč sestanek pod palmo ob obali v pozni uri; da bi držala obljubo, je hotel imeti od nje poročstvo in to naj bi bila prav verižica, ki ji jo bo zvečer spet vrnil in še sam zapel krog njenega belega vratu. Ko ji je tako govoril, mu je zagorel v očeh spet tisti čudni odblesek, ki ga ona, ki je plavala v sami sreči, ni več videla.

Veliko je imela opravka Vida s seboj, preden je šla pod palmo. A čas ne čaka

in ura v stolpu je že odbila devet, ko je bitela na dogovorjeno mesto. Zamudila je samo tri minute. V bližini je sicer čakal nekdo, ki pa ni bil njen kavalir. Bil je pa zvest svoji besedi, ki jo je dal za sestanek — drugi.

Netočnost ni lepa čednost, posebno ne med ljudmi, ki so se pravkar našli in ki jih srčna ura nestrpno priganja k vednemu sestajanju. Opravičevala je pri sebi nekaj časa svojega zamudnika, toda ko je preteklo dvajset minut, ni našla zanj nobenega izgovora več. Srčni nemir so ji je sprevrgel v nemir negotovosti in dvomov. Se pet minut je vzdržala, potem se je pa budo razočarana zasukala in odbitela.

V eni sapi je ogorčena izjecljala na stanovanju prijateljici svojo zgodbo. Ta se ji ni mogla načuditi, ni se pa mogla načuditi tudi njeni labkovernosti.

Zgodba je bila s tem s svojim romantičnim delom pri kraju. Na postaji ljudske milice, kjer sta obe zadevo prijavili, so Vidi povedali, da je padla v roke prevečanemu sleparju, ki je oplenil že nekaj nič manj naivnih žrtvic, in katerega že nekaj tednov išče varno-

stna služba vzdolž jadranske obale.

Bricko razočarana se je brez verižice vrnila domov. Kako neki bo opravičila njeno izgubo, kakšna zgodba neki bi jih doma prepričala? Spoznala je kruto resnico, da se nepremišljena in kriva dejanja dajo zagovarjati le z lažjo.

Prav tedaj pa, ko je domačim jecljala nekajko izgubi verižice, je prineslo poštnega sla. Vročil ji je pismo varnostnega organa s sporočilom, da je uspelo zalotiti njenega »kavalirja«, ko je prav pridno preiskoval žepe gostom v hotelu sosednega obmorskega mesta. Odkrit je bil torej ta nesramni junak iz njenih obmorskih sanj, razkrita pa tudi njena bedna laž o izgubi verižice. Tedaj je spet za bip ugledala tisti čudni odblesek njegovih oči, ko so obvisle na njeni verižici. Potem je izbruhnila v jok, ki ga ni mogla utolažiti niti mati, dasi je sprejela njeno zgodbo z razumevanjem, ki ga zmora le — mati.

Ko so mu sodili, so odkrili še to, da je kavalir Vido verižico še tisti večer obesil na vrat druge, ki jo je menda imel »zares rad«, kakor je trdil. Pa naj reče kdo, da konec koncev le ni bil kavalir.

Morda se bodo lepe Vide iz te zgodbe še kaj naučile...

Zanimivosti

SPOVITEV LADJE PO RADIU

V veliki ladjedelnici v Belfastu na Angleškem so zgradili ladjo, ki jo je naročilo neko avstralsko podjetje. Zmenili so se, da bo nova ladja botrovala žena direktorja tega podjetja, kar pa je bilo nekoliko neugodno glede na to, da bi morala samo zaradi te slovesnosti prepotovati skoraj 20.000 kilometrov. Zato so uredili vso zadevo tako, da je botra povedala nekaj besed po radiu in po radijskih valovih tudi sprožila napravo, ki je premaknila ladjo.

ŽIVILA IZ ALG

Na Japonskem so začeli na veliko pridelovati živila iz alg. V ta namen gojijo v velikih bazenih, napolnjenih z morskovo vodo, neko posebno algo, ki je znana pod imenom Chlorelle. Ta dozori v petih dneh, tako da lahko »žajenje« kar šestkrat na mesec. Rastlino nato posušijo in zmeljejo. 25 gramov te moke ustreza po svoji hranilni vrednosti četrt litra mleka ali poldrugemu jajcu.

V MINUTI

Ameriška Bell Telephone Company je izdelala nov teleprinter, ki lahko oddaja in sprejema do 100 besed v minuti. To je kar šestnajstkrat hitreje, kot oddajajo in sprejemajo najmodernejši teleprinterji, ki so zdaj v uporabi.

MANJ
CASOPISNEGA PAPIRJA
IZ KANADE

Ker v drugih delih sveta produkcija papirja narašča, je Newsprint Association of Canada proizvajalno za leto 1958 za 4 odstotke zmanjšala. Medtem ko je v letu 1956 znašala njena proizvodnja papirja 6 milijonov 469 tisoč ton in lani 6,5 milijona ton, je za letošnje določena le na 6.215.000 ton.

VINSKI TANKER

Sedem milijonov dolarjev je stal največji tanker za vino na svetu. Nosi ime »Angelo Petri« ter plove pod ameriško zastavo. Napolnjen z vinom — 96.000 hl — je nedavno odplul iz Kalifornije v New York. Spotoma je 56.000 hl izkrcal v luki Newark, ostalih 40 tisoč hl pa v tekaškem pristanišču Huston.

PLAVAJOČA RAZSTAVA

poljedelskih ter industrijskih izdelkov, ki jih premore Španija, bo urejena na španski motorni ladji »Ciudad de Toledo«, 14.000 BRT, ki odrine vsak čas na svoje prvo potovanje. Obiskala bo pristanišča Srednje in Južne Amerike ali kot pravimo, Latinske Amerike.